

Περιφερειακά Αεροδρόμια Κρήτης, Ηπειρωτικής Ελλάδας και Ιονίου - Ομάδα Α

3^η Ετήσια Έκθεση Περιβαλλοντικής Στρατηγικής

Έκδοση: 1

Ιούλιος 2019

Πίνακας περιεχομένων

Γλωσσάρι.....	i
Συνοπτική παρουσίαση.....	ii
1 Εισαγωγή.....	1
1.1 Σχετικά με τη Fraport Greece.....	1
1.2 Απαιτήσεις της Σύμβασης Παραχώρησης για υποβολή Ετήσιας Έκθεσης Περιβαλλοντικής Στρατηγικής.....	1
1.3 Διάρθρωση της Περιβαλλοντικής Στρατηγικής	2
2 Περιβαλλοντική & Κοινωνική Πολιτική	3
3 Νομικές απαιτήσεις & απαιτήσεις ενδιαφερομένων	4
3.1 Νομικές απαιτήσεις	4
3.2 Εγκεκριμένοι Περιβαλλοντικοί Όροι.....	5
3.3 Απαιτήσεις ενδιαφερομένων	6
4 Αεροδρόμια Ομάδας Α.....	8
4.1 Τοποθεσία και περιβάλλον αεροδρομίου	8
5 Ολοκληρωμένα έργα.....	10
6 Προγραμματίζοντας για το μέλλον	12
6.1 Επικείμενα έργα.....	12
6.2 Επιτεύγματα.....	13
6.3 Τι θα μπορούσε να συμβεί στο περιβάλλον	15
6.4 Δράσεις υπό εξέλιξη.....	15
7 Αειφόρος ανάπτυξη.....	17
7.1 Επισκόπηση και αντικείμενα – Σχέδιο περιβαλλοντικής και κοινωνικής διαχείρισης .	17
7.2 Η περιβαλλοντική διάσταση όπως ενσωματώνεται στον σχεδιασμό και τα σχέδια ...	18
8 Διαχείριση του εδάφους	20
8.1 Επισκόπηση	20
8.2 Σχέδιο δράσεων διαχείρισης του εδάφους	20
8.3 Επιτεύγματα (όσον αφορά τη διατήρηση του εδάφους).....	21
9 Επιφανειακά και υπόγεια ύδατα	22
9.1 Επισκόπηση	22
9.2 Σχέδιο διαχείρισης υδάτων.....	22
9.3 Επιτεύγματα.....	23
10 Βιοποικιλότητα	24
10.1 Επισκόπηση	24

10.2	Σχέδιο δράσεων διαχείρισης της βιοποικιλότητας	24
10.3	Επιτεύγματα.....	25
11	Πολιτιστική κληρονομιά	27
11.1	Επισκόπηση	27
11.2	Σχέδιο διαχείρισης πολιτιστικής κληρονομιάς.....	27
11.3	Επιτεύγματα.....	28
12	Ποιότητα του αέρα	29
12.1	Επισκόπηση	29
12.2	Δράσεις προστασίας	29
12.3	Επιτεύγματα.....	31
13	Θόρυβος.....	33
13.1	Επισκόπηση	33
13.2	Σχέδιο διαχείρισης θορύβου.....	33
13.3	Επιτεύγματα.....	34
14	Διαχείριση αποβλήτων	36
14.1	Επισκόπηση	36
14.2	Σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων	36
14.3	Επιτεύγματα.....	38
15	Συμπεράσματα	39

Γλωσσάρι

Αρκτικόλεξα	
Όρος	Ορισμός
FG	Fraport Greece
ΣΠ	Σύμβαση Παραχώρησης
ΕΔ	Ελληνική Δημοκρατία
ΤΑΙΠΕΔ	Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου
ΗΕΠ	Ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδος της Κυβερνήσεως
EASA	European Aviation Safety Agency Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ασφάλειας της Αεροπορίας
ΕΚ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
ΕΤΕΠ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
ΕΤΑΑ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης & Ανάπτυξης
ΠΑ	Πολεμική Αεροπορία
IFC	International Finance Corporation Διεθνής Οργανισμός Χρηματοδότησης
CEMP	Construction Environmental Management Plan Σχέδιο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης Φάσης Κατασκευής
ΔΠΣ	Διάσωση & Πυρόσβεση
ΕΕΛ	Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων

Συνοπτική παρουσίαση

Η 3η Ετήσια Περιβαλλοντική Έκθεση είναι αποτέλεσμα της συμμόρφωσης της Fraport Greece (FG) στις Περιβαλλοντικές Απαιτήσεις που προβλέπονται στη Σύμβαση Παραχώρησης, είκοσι επτά μήνες μετά την Ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης της 11ης Απριλίου 2017.

Η Περιβαλλοντική Στρατηγική περιγράφει τις μεθόδους ελαχιστοποίησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων κατά τη διάρκεια αναβάθμισης υποδομών και ανάπτυξης λειτουργιών σύμφωνα με τα Ρυθμιστικά Σχέδια Ανάπτυξης (Development Master Plans). Επιπλέον, η στρατηγική αναφέρεται λεπτομερώς στην εν εξελίξει περιβαλλοντική διαχείριση υψηλής ποιότητας των αεροδρομίων.

Τα συγκεκριμένα αντικείμενα και στόχοι που περιγράφονται στην παρούσα Περιβαλλοντική Στρατηγική θα αποτελέσουν το πλαίσιο για να διασφαλιστεί ότι στην ανάπτυξη και καθημερινή λειτουργία κάθε αερολιμένα αντικατοπτρίζονται κοινωνικοί, οικονομικοί και περιβαλλοντικοί στόχοι.

Οι περιβαλλοντικές πτυχές που εξετάζονται είναι: η αειφόρος ανάπτυξη, η διαχείριση του εδάφους, η ποιότητα των επιφανειακών και υπογείων υδάτων, η βιοποικιλότητα, η πολιτιστική κληρονομιά, η ποιότητα του αέρα, ο θόρυβος και η διαχείριση των αποβλήτων. Παρουσιάζονται οι πιθανές επιπτώσεις για κάθε περιβαλλοντική πτυχή, καθώς και προληπτικές ενέργειες. Τέλος, για κάθε περιβαλλοντική πτυχή παρουσιάζονται συγκεκριμένοι στόχοι συνοδευόμενοι από αντίστοιχο χρονοδιάγραμμα εκπλήρωσης.

1 Εισαγωγή

1.1 Σχετικά με τη Fraport Greece

Η **FG** δημιουργήθηκε το 2015 και είναι υπεύθυνη για τη συντήρηση, λειτουργία, διαχείριση, αναβάθμιση και ανάπτυξη 14 περιφερειακών αεροδρομίων στην Ελλάδα για μια περίοδο 40 ετών.

Η επιχειρησιακή μεταβίβαση των αεροδρομίων στη **FG** έγινε στις 11 Απριλίου 2017. Κατά την Ημερομηνία Έναρξης της Παραχώρησης, καταβλήθηκε εξ ολοκλήρου από τη **FG** το προσυμφωνημένο τίμημα παραχώρησης ύψους €1,234 δις σε συνδυασμό με την επιχειρησιακή μεταβίβαση των 14 αεροδρομίων. Μαζί με το προσυμφωνημένο τίμημα παραχώρησης, καταβλήθηκε μια αρχική ετήσια πάγια αμοιβή παραχώρησης ύψους €22,9 εκατ. και ετησίως θα καταβάλλεται μια μεταβλητή αμοιβή παραχώρησης αντιστοιχούσα κατά μέσον όρο στο 28,5% των λειτουργικών κερδών.

Τα αεροδρόμια παραχωρήθηκαν από το Ελληνικό Δημόσιο μετά από διεθνή διαγωνισμό με δύο ξεχωριστές, σχεδόν ταυτόσημες συμβάσεις παραχώρησης, κάθε μία από τις οποίες αφορούσε 7 από τα 14 αεροδρόμια («Ομάδα Α» και «Ομάδα Β»).

Η **FG** αποτελείται από δύο εταιρίες παραχώρησης με έδρα την Αθήνα, μία εταιρία για την Ομάδα Α με την επωνυμία «Fraport Περιφερειακά Αεροδρόμια Ελλάδος Α Α.Ε.» (Fraport Greece Α ή FGA) και μια εταιρία για την Ομάδα Β με την επωνυμία «Fraport Περιφερειακά Αεροδρόμια Ελλάδος Β Α.Ε.» (Fraport Greece Β ή FGB).

Μια τρίτη εταιρία, (Management Company, FGM), με έδρα στην Αθήνα, ενεργεί ως εταιρία διαχείρισης και είναι υπεύθυνη για κεντρικές δραστηριότητες για λογαριασμό των FGA και FGB, όπως η πρόσληψη προσωπικού και η σύναψη συμβολαίων με συμβούλους ή προμηθευτές.

Στα κεντρικά γραφεία στην Αθήνα απασχολούνται πάνω από 200 άτομα ενώ συνολικά στα 14 αεροδρόμια απασχολούνται συνολικώς 489 άτομα (Ιούνιος 2019).

Οι μέτοχοι της **FG** είναι η Fraport AG Frankfurt Airport Services Worldwide, ο Όμιλος Κοπελούζου και το Ευρωπαϊκό Ταμείο 2020 Marguerite.

Η Ομάδα Α βάσει της Σύμβασης Παραχώρησης περιφερειακών αεροδρομίων Κρήτης, Ηπειρωτικής Ελλάδας και Ιονίου, περιλαμβάνει τα ακόλουθα 7 αεροδρόμια:

- Διεθνής Αερολιμένας Θεσσαλονίκης (SKG),
- Διεθνής Αερολιμένας Κερκύρας (CFU),
- Διεθνής Αερολιμένας Κεφαλονιάς (EFL),
- Διεθνής Αερολιμένας Ζακύνθου (ZTH),
- Διεθνής Αερολιμένας Ακτίου (PVK),
- Διεθνής Αερολιμένας Καβάλας (KVA) και
- Διεθνής Αερολιμένας Χανίων (CHQ).

1.2 Απαιτήσεις της Σύμβασης Παραχώρησης για υποβολή Ετήσιας Έκθεσης Περιβαλλοντικής Στρατηγικής

Η **Fraport-Greece** Α συνήψε 40-ετή Σύμβαση Παραχώρησης (ΣΠ) με την Ελληνική Δημοκρατία (ΕΔ), που αντιπροσωπεύεται από το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ). Η Σύμβαση Παραχώρησης επικυρώθηκε με τον Ν. 4389/2016 (ΦΕΚ 94/Α/27.05.2016).

Η Σύμβαση Παραχώρησης, σύμφωνα με το Άρθρο 13. Προστασία του περιβάλλοντος – 13.2 Περιβαλλοντικές απαιτήσεις – §13.2.2. απαιτεί από τον Παραχωρησιούχο να συντάσσει, καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου παραχώρησης, ετήσια έκθεση για την περιβαλλοντική στρατηγική, υποβαλλόμενη στο Δημόσιο εντός τριών (3) μηνών από την Ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης (ΗΕΠ) και κάθε επέτειο αυτής. Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να δημιουργήσει και να διατηρεί διαδικτυακή τοποθεσία όπου θα δημοσιεύεται η προαναφερθείσα έκθεση.

1.3 Διάρθρωση της Περιβαλλοντικής Στρατηγικής

Η Περιβαλλοντική Στρατηγική περιγράφει τις μεθόδους που εφαρμόζονται στα αεροδρόμια για την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων κατά την πραγματοποίηση εργασιών αναβάθμισης των υποδομών και ανάπτυξης των επιχειρησιακών λειτουργιών σύμφωνα με τα Master Plans του 2017, ενώ παρέχει λεπτομέρειες όσον αφορά την εν εξελίξει περιβαλλοντική διαχείριση υψηλής ποιότητας των αεροδρομίων. Τα συγκεκριμένα αντικείμενα και στόχοι που περιγράφονται στην παρούσα Περιβαλλοντική Στρατηγική αποτελούν το πλαίσιο για να διασφαλιστεί ότι στην ανάπτυξη και καθημερινή λειτουργία κάθε αερολιμένα αντικατοπτρίζονται κοινωνικοί, οικονομικοί και περιβαλλοντικοί στόχοι.

Οι εξεταζόμενες περιβαλλοντικές πτυχές είναι:

- Αειφόρος ανάπτυξη
- Διαχείριση εδάφους
- Επιφανειακά και υπόγεια ύδατα
- Βιοποικιλότητα
- Πολιτιστική κληρονομιά
- Ποιότητα του αέρα
- Θόρυβος
- Διαχείριση αποβλήτων.

Στα επόμενα κεφάλαια παρουσιάζονται οι πιθανές επιπτώσεις για κάθε περιβαλλοντική πτυχή, μαζί με προληπτικά μέτρα.

Τέλος, για κάθε περιβαλλοντική πτυχή παρουσιάζονται συγκεκριμένοι στόχοι συνοδευόμενοι από το αντίστοιχο χρονοδιάγραμμα εκπλήρωσης.

2 Περιβαλλοντική & Κοινωνική Πολιτική

Το Διοικητικό Συμβούλιο της **FG** έχει υιοθετήσει μια ολοκληρωμένη περιβαλλοντική πολιτική για όλες τις επιχειρηματικές μας μονάδες (κεντρικές εγκαταστάσεις και αεροδρόμια), ορίζοντας την περιβαλλοντική και κοινωνική προστασία ως έναν από τους κύριους εταιρικούς μας σκοπούς. Η προστασία του περιβάλλοντος είναι ευθύνη όλων των εργαζομένων οι οποίοι οφείλουν, συνειδητοποιώντας τη σπουδαιότητα των καθηκόντων τους, να συμμετέχουν ενεργά στην εκπλήρωση των κοινών στόχων και να αναλαμβάνουν με προθυμία τις υποχρεώσεις που τους αναλογούν κατά την εκτέλεση των εργασιών τους.

Στο πλαίσιο αυτό:

- Διαχειριζόμαστε, λειτουργούμε και αναπτύσσουμε τις μονάδες μας με περιβαλλοντικά και κοινωνικά υπεύθυνο τρόπο, σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους, κανονισμούς και άλλες δεσμεύσεις,
- Προωθούμε την ευρύτερη περιβαλλοντική και κοινωνική ευθύνη, εκπαιδεύοντας τους υπαλλήλους μας και παρέχοντας προγράμματα ευαισθητοποίησης σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη,
- Στηρίζουμε την προληπτική προσέγγιση στις περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις στο πλαίσιο της οικονομικής αποδοτικότητας, βιωσιμότητας και αειφορίας,
- Ενθαρρύνουμε την ανάπτυξη και διάδοση πρακτικών και τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον και την κοινωνία εφαρμόζοντας περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια κατά την επιλογή αγαθών και υπηρεσιών,
- Διατηρούμε τακτικό διάλογο με τις ενδιαφερόμενες κοινωνικές ομάδες και

εντάσσουμε τις ανησυχίες και τις απόψεις τους στη δική μας διαδικασία λήψης αποφάσεων. Είμαστε σε στενή επικοινωνία με τους εταίρους μας στην αλυσίδα αξίας των αεροπορικών μεταφορών και συνεργαζόμαστε για την ανάπτυξη κοινών στρατηγικών και σχεδίων που στοχεύουν στη συνεχή βελτίωση της περιβαλλοντικής μας επίδοσης.

Για να επιτύχουμε τις επιδιώξεις και τους στόχους μας προς την αειφορία, εστιάζουμε στις ακόλουθες βασικές πλευρές:

1. Προστασία φυσικού περιβάλλοντος (συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης της άγριας ζωής).
2. Χρήση πόρων και ελαχιστοποίηση αποβλήτων.
3. Διαχείριση αποβλήτων (επικινδύνων, μη επικινδύνων).
4. Διαχείριση υγρών αποβλήτων.
5. Διαχείριση ενέργειας, εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και κλιματικής αλλαγής.
6. Πρόληψη της ρύπανσης και αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.
7. Διαχείριση και έλεγχος θορύβου.
8. Διαχείριση της κυκλοφορίας.

Στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής, δεσμευόμαστε να διαχειριστούμε και να μειώσουμε τις εκπομπές άνθρακα των αεροδρομίων. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, υπολογίζουμε και καταγράφουμε τις άμεσες και έμμεσες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από όλες τις πηγές εντός των αεροδρομίων, βάσει του Πρωτοκόλλου Αερίων Θερμοκηπίου (scope 1 και 2).

3 Νομικές απαιτήσεις & απαιτήσεις ενδιαφερομένων

3.1 Νομικές απαιτήσεις

Οι περιβαλλοντικές πτυχές των δραστηριοτήτων των αερολιμένων διέπτονται σε μεγάλο βαθμό από την εθνική νομοθεσία, η οποία είναι σύμφωνη με τις ευρωπαϊκές οδηγίες.

Οι εθνικοί κανονισμοί και τα πρότυπα χρησιμοποιούνται ως βάση για τον περιβαλλοντικό προγραμματισμό και τις επιδόσεις.

Η **FG**, τηρεί επίσης τις καθορισμένες Περιβαλλοντικές και Κοινωνικές απαιτήσεις απόδοσης, δηλ. τα ισχύοντα πρότυπα απόδοσης της Alpha Bank σύμφωνα με την από 25.7.2016 Περιβαλλοντική & Κοινωνική

Πολιτική, τα πρότυπα απόδοσης του IFC, τις απαιτήσεις επιδόσεων που ορίζονται από την ETAA και την ΕΤΕπ. Οι περιβαλλοντικές οδηγίες κάθε τράπεζας είναι διαθέσιμες στο κοινό.

Προς τον σκοπό μιας υπεύθυνης και αειφόρου περιβαλλοντικής διαχείρισης, η **FG** θα προσπαθήσει να ανταποκριθεί ή να υπερβεί πρόσθετα αυτοεπιβαλλόμενα πρότυπα, συμπεριλαμβανομένης της υιοθέτησης ισχυόντων διεθνών κανονισμών. Οι ενοικιαστές στα αεροδρόμια της FG πρέπει επίσης να τηρούν τα ίδια πρότυπα.

Ελληνική νομοθεσία αριθ.	ΦΕΚ	Περιεχόμενο	Ευρωπαϊκή νομοθεσία
Γενικά			
N. 1650/1986	A 160	Για την προστασία του περιβάλλοντος (στην Ελλάδα)	
N. 4014/2011	A 209	Νέο πλαίσιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων κ.λπ.	
ΚΥΑ 5825/2010	B 407	Κανονισμός ενεργειακής απόδοσης κτιρίων	Οδηγία 91/2002/ΕΚ & 31/2010/ΕΚ
Διαχείριση αποβλήτων			
N. 4042/2012	A 24	Ποινική προστασία του περιβάλλοντος στο θέμα της διαχείρισης αποβλήτων	Οδηγία (WFD) 2008/99/ΕΚ & 2008/98/ΕΚ
ΠΔ 82/2004	A 64	Διαχείριση χρησιμοποιημένων ορυκτελαίων	
ΠΔ 109/2004	A 75	Διαχείριση μεταχειρισμένων ελαστικών οχημάτων	
ΚΥΑ 41624/2057/Ε103/2010	B 1625	Διαχείριση μπαταριών	
ΚΥΑ 23615/651/Δ103/2014	B 1184	Διαχείριση αποβλήτων ειδών ηλεκτρικού & ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)	
ΚΥΑ 36259/1757/Ε103/2010	B 1312	Διαχείριση αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ)	
ΚΥΑ 13588/725/1985	B 383	Μέτρα, όροι και περιορισμοί για τη διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων	Οδηγία 91/156/ΕΚ
Περιβαλλοντικός θόρυβος & θόρυβος αεροσκαφών			
ΚΥΑ 211773/2012	B 1367	Περιβαλλοντικός θόρυβος & θόρυβος αεροσκαφών	Οδηγία (END) 2002/49/ΕΚ
ΚΥΑ 13586/724/2006	B 384	Περιβαλλοντικός θόρυβος	Οδηγία (END) 2002/59/ΕΚ

Ελληνική νομοθεσία αριθ.	ΦΕΚ	Περιεχόμενο	Ευρωπαϊκή νομοθεσία
ΠΔ 80/2004	A 63	Διαχείριση θορύβου σε αερολιμένες ΕΕ	Οδηγία 2002/30/ΕΚ
ΠΔ 1178/81	A 291	Μετρήσεις και έλεγχοι θορύβου αεροσκαφών	
Περιβαλλοντική ευθύνη			
ΠΔ 148/2009	A 190	Περιβαλλοντική ευθύνη για την πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών στο περιβάλλον	Οδηγία (ELD) 2004/35/ΕΚ
Ατμοσφαιρικοί ρυπαντές			
ΚΥΑ 14122/549/Ε.103/2011	B 488	Ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα	Οδηγία 2008/50/ΕΚ
ΚΥΑ 22306/1075/Δ103/2007	B 920	Τιμές-στόχοι και όρια εκτίμησης των συγκεντρώσεων αρσενικού, καδμίου, υδραργύρου, νικελίου και πολυκυκλικών αρωματικών υδρογονανθράκων στον ατμοσφαιρικό αέρα	Οδηγία 2004/107/ΕΚ
Διατήρηση της φύσης			
ΠΔ 67/81	A 23	Προστασία άγριας χλωρίδας και πανίδας	
Ν. 3937/2011		Διατήρηση της βιοποικιλότητας	
Αρχαιότητες και τοποθεσίες πολιτιστικού ενδιαφέροντος			
Ν. 3028/2002	A 153	Προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς	
Λύματα			
ΚΥΑ 145116/2001	B 354	Καθορισμός μέτρων, όρων και διαδικασιών για την επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υδατικών αποβλήτων και άλλες διατάξεις	
ΚΥΑ 191002/2013	B 428	Τροποποίηση της ΚΥΑ 145116/2011 που καταργεί τη σχετική άδεια	
ΥΠ Ε1β/221/65	B 138	Πρότυπα εκπομπών και όρια υδατικών αποβλήτων που απορρίπτονται σε ύδατα που προορίζονται για κολύμπι και κάθε άλλη χρήση εκτός από την κατανάλωση νερού, όπως έχει τροποποιηθεί από τις ΥΑ Γ4/1305/1974, Γ1/17831/1971, ΓΥΓ2/133551/2008	
Ηλεκτρομαγνητικά πεδία			
Απόφαση 661/2012	B 2529	Διαδικασίες για τη χορήγηση αδειών για χερσαίες κεραιές	

Πίνακας 1: Βασική περιβαλλοντική νομοθεσία.

3.2 Εγκεκριμένοι Περιβαλλοντικοί Όροι

Κάθε αεροδρόμιο λειτουργεί υπό Εγκεκριμένους Περιβαλλοντικούς Όρους που διασφαλίζουν την άριστη λειτουργία του αεροδρομίου όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος.

Οι όροι θέτουν όρια, κατευθυντήριες γραμμές και πρότυπα παρακολούθησης προσαρμοσμένα σε κάθε αεροδρόμιο χωριστά, καλύπτοντας κάθε περιβαλλοντική πτυχή.

A/A	Αεροδρόμιο	Εγκεκριμένοι Περιβαλλοντικοί Όροι
1	SKG	<ul style="list-style-type: none"> • 105214/17.11.2000 as it has been modified by the following: <ul style="list-style-type: none"> ○ 125887/08.05.2007 ○ 204012/05.10.2011

A/A	Αεροδρόμιο	Εγκεκριμένοι Περιβαλλοντικοί Όροι
		<ul style="list-style-type: none"> ○ 12763/10.03.2016 ○ 9322/09.05.2018
2	CFU	<ul style="list-style-type: none"> ● 11945/08.03.2017 as it has been modified by the following: ○ 7208/30.03.2018
3	CHQ	<ul style="list-style-type: none"> ● 51226/25.10.2016 ○ 5100/05.03.2018
4	ZTH	<ul style="list-style-type: none"> ● 43392/96/17.02.1997 as it has been modified and extended by the following: ○ 127597/02.07.2010 ○ 175512/15.10.2014 ○ 36893/24.11.2017
5	EFL	<ul style="list-style-type: none"> ● 32647/94/09.05.1995 as it has been modified and renewed by the following: ○ 106586/08.08.2006 ○ 151698/04.09.2015 ○ 24341/19.05.2017 ○ 39772/26.09.2017 ○ 36368/20.12.2017 ○ 85360/3423/07.03.2019
6	PVK	<ul style="list-style-type: none"> ● 11543/07.03.2017 as it has been modified by the following: ○ 50502/08.12.2017
7	KVA	<ul style="list-style-type: none"> ● 84821/95/08.07.1996 as it has been modified and renewed by the following: ○ 105624/14.11.2006 ○ 200818/23.07.2012 ○ 172044/09.04.2014 ○ 24353/19.05.2017 ○ 37774/20.12.2017

Πίνακας 2: Αποφάσεις Εγκεκριμένων Περιβαλλοντικών Όρων για τα 7 αεροδρόμια της Ομάδας Α.

3.3 Απαιτήσεις ενδιαφερομένων

Ως οργανισμός που στηρίζεται στην προσέγγιση της κοινότητας, εκτιμούμε τις σχέσεις που αναπτύσσουμε με τους επιχειρηματικούς μας συνεργάτες και τις τοπικές κοινότητες.

Αυτή τη στιγμή υπάρχει συμμετοχή των ενδιαφερομένων, κάτι που προβλέπεται και για τα προσεχή στάδια υλοποίησης του σχεδίου. Πριν από την έναρξη των κατασκευαστικών δραστηριοτήτων, εκπονήθηκε για κάθε αερολιμένα ένα Σχέδιο Συμμετοχής Ενδιαφερομένων (ΣΣΕ).

Το ΣΣΕ περιγράφει μια συστηματική προσέγγιση στη συμμετοχή ενδιαφερομένων που θα βοηθήσει τη **FG** να αναπτύξει και να διατηρήσει με την πάροδο του χρόνου μια επικοινωνιακή σχέση με τους ενδιαφερομένους καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου παραχώρησης.

Κάθε σχέδιο περιέχει πληροφορίες σχετικά με τα ακόλουθα:

- συγκεκριμένες εργασίες που θα πραγματοποιηθούν σε κάθε αεροδρόμιο,
- τους ενδιαφερομένους που μπορεί να επηρεάζονται ή έχουν ενδιαφέροντα σε σχέση με τις εργασίες,
- χρονοδιάγραμμα για ενδεχόμενες δραστηριότητες διαβούλευσης,
- εργαλεία επικοινωνίας και
- λεπτομέρειες σχετικά με διαδικασία παραπόνων και επαφές και πληροφορίες για τοπικές επαφές.

Ρόλοι και ευθύνες

Ρόλος	Ευθύνη
Fraport Greece	<ul style="list-style-type: none"> • Συνολική ευθύνη για την εφαρμογή των περιβαλλοντικών απαιτήσεων που καθορίζονται από τη νομοθεσία και το Σχέδιο Περιβαλλοντικής και Κοινωνικής Διαχείρισης • Έλεγχος της συμμόρφωσης εργολάβων, ενοικιαστών και άλλων φορέων των αερολιμένων με τις σχετικές περιβαλλοντικές υποχρεώσεις. • Αναθεώρηση και/ή έγκριση των σχεδίων περιβαλλοντικής διαχείρισης ενοικιαστών και φορέων του αεροδρομίου. • Προώθηση βέλτιστων πρακτικών περιβαλλοντικής διαχείρισης στους ενοικιαστές, τους φορείς εκμετάλλευσης και τους εργολάβους.
Εργολάβος Μελέτης - Κατασκευής	<ul style="list-style-type: none"> • Διαχείριση παραπόνων στα εργοτάξια κατασκευής. Διαθέσιμες πληροφορίες στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.intrakat.gr/en/contact/subsidiary-and-branches-addresses/fraport-construction-sites/
Ενοικιαστές & φορείς εκμετάλλευσης	<ul style="list-style-type: none"> • Υπεύθυνοι για την πρόληψη περιβαλλοντικών ζημιών • Εκπλήρωση θεσμικών περιβαλλοντικών απαιτήσεων • Διασφάλιση ύπαρξης κατάλληλων σχεδίων και/ή συστημάτων διαχείρισης περιβαλλοντικών κινδύνων που δημιουργούνται από τις δραστηριότητές τους.

Πίνακας 3: Ρόλοι και ευθύνες.

Οι σχετικές κατηγορίες ενδιαφερομένων είναι:

- Τοπικός πληθυσμός
- Υπάλληλοι του αεροδρομίου
- Εκχωρητής, κυβέρνηση και δημόσιοι φορείς
- Μη κυβερνητικές οργανώσεις
- Επαγγελματικές ενώσεις
- Επιστημονικές οργανώσεις
- Μέσα ενημέρωσης
- Ευπαθείς ομάδες (που μπορεί να είναι άτομα με αναπηρία, πρόσφυγες, πολιτιστικές ή θρησκευτικές μειονότητες)
- Πελάτες και Οικονομικοί εταίροι
- Χρηματοοικονομικοί εταίροι

Γράφημα 1: Κατηγορίες ενδιαφερομένων.

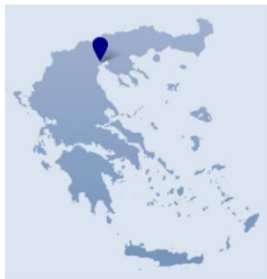

4 Αεροδρόμια Ομάδας Α

4.1 Τοποθεσία και περιβάλλον αεροδρομίου

Θεσσαλονίκη (SKG)

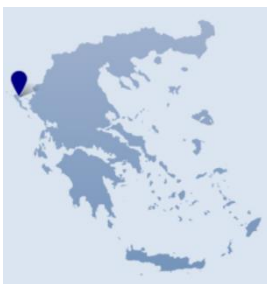
Εικόνα 1: Αερολιμένας SKG.

Ο Διεθνής Αερολιμένας Θεσσαλονίκης «Μακεδονία» ο τρίτος μεγαλύτερος στην Ελλάδα από πλευράς αριθμού επιβατών και ο δεύτερος μεγαλύτερος από πλευράς εναέριας κυκλοφορίας, ενώ έχει τόσο στρατιωτική όσο και πολιτική χρήση.

Παρόλο που κοντά στο αεροδρόμιο της Θεσσαλονίκης δεν υπάρχουν προστατευόμενες περιοχές περιβαλλοντικής σημασίας, ο Θερμαϊκός Κόλπος είναι ένας "ευαίσθητος αποδέκτης" και απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή στη συνολική περιβαλλοντική διαχείριση.

Ο προϊστορικός οικισμός "Τούμπα Λιβαδάκι" βρίσκεται εντός των ορίων του αεροδρομίου στη στρατιωτική περιοχή.

Κέρκυρα (CFU)

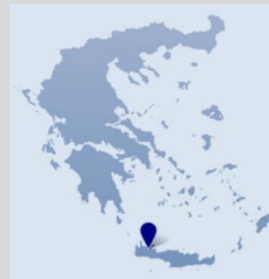
Εικόνα 2: Αερολιμένας CFU.

Ο Διεθνής Αερολιμένας Κερκύρας «Ιωάννης Καποδίστριας», τρία χιλιόμετρα νότια της πόλης της Κέρκυρας, στην παράκτια ζώνη μεταξύ των χωριών Κανόνι και Μεσογγή. Το νησί της Κέρκυρας είναι ένας από τους δημοφιλέστερους τουριστικούς προορισμούς στην Ευρώπη, προσελκύοντας επισκέπτες από το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Σκανδιναβία, τη Γερμανία, την Ιταλία και την Αυστρία.

Το αεροδρόμιο περιτριγυρίζεται από πληθώρα περιβαλλοντικών και πολιτιστικών αξιοθέατων όπως την Λιμνοθάλασσα Χαλκιοπούλου (SCI,

SAC) και την λίμνη Κόλα πέριξ του διαδρόμου, το Ποντικονήσι (Περιοχές Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους) καθώς και την Παλιά Πόλη της Κέρκυρας (Παλαιόπολη).

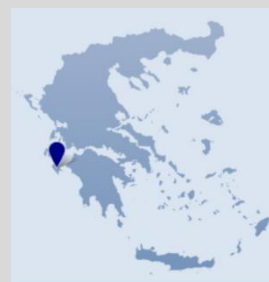
Χανιά (CHQ)

Εικόνα 3 Αερολιμένας CHQ.

Ο Διεθνής Αερολιμένας Χανίων «Ιωάννης Δασκαλογιάννης» βρίσκεται στη χερσόνησο Ακρωτηρίου στα βορειοδυτικά της Κρήτης. Το αεροδρόμιο απέχει περίπου 15 km από τα Χανίων και 100 km από την πρωτεύουσα του νησιού, το Ηράκλειο. Ο αερολιμένας περιλαμβάνει τόσο πολιτική όσο και στρατιωτική περιοχή. Κοντά στο αεροδρόμιο των Χανίων δεν υπάρχουν προστατευόμενες περιοχές περιβαλλοντικής σημασίας

Ζάκυνθος (ZTH)

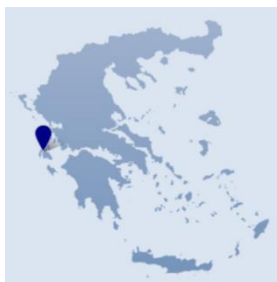
Εικόνα 4 Αερολιμένας ZTH.

Ο Διεθνής Αερολιμένας Ζακύνθου «Διονύσιος Σολωμός» βρίσκεται κοντά στην κωμόπολη του Καλαμακίου. Το αεροδρόμιο απέχει περίπου 4 km από την πρωτεύουσα του νησιού, την πόλη της Ζακύνθου.

Το χαρακτηριστικό έμβλημα της Ζακύνθου, η χελώνα *Caretta caretta* φωλιάζει στον Κόλπο του Λαγανα, στα νότια του αερολιμένα (Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου και περιοχή Natura GR2210002 (SCI, SAC). Για την

προστασία του είδους, ο αερολιμένας δεν λειτουργεί κατά τη διάρκεια της νύχτας (22:00-05:00).

Κεφαλονιά (EFL)

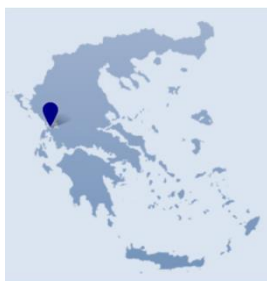

Εικόνα 5: Αερολιμένας EFL.

Ο Διεθνής Αερολιμένας Κεφαλονιάς «Άννα Πολλάτου» βρίσκεται κοντά στο χωριό Σβορωνάτα, 8 km περίπου νότια του Αργοστολίου, πρωτεύουσα της Κεφαλονιάς.

Η θαλάσσια περιοχή στο νότιοανατολικό άκρο του αεροδρομίου και μέχρι τον κόλπο του Αργοστολίου (και προς το χωριό Λουρδάτα) είναι προστατευόμενη περιοχή Natura GR2220004 (SCI, SAC), λόγω της παρουσίας του θαλάσσιου φανερογάματος Posidonia Oceanica.

Ακτιον (PVK)

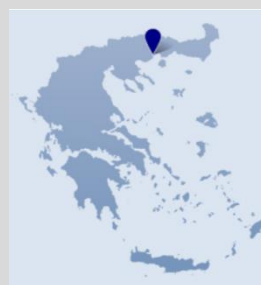

Εικόνα 6 Αερολιμένας PVK.

Ο Διεθνής Αερολιμένας Ακτίου βρίσκεται σε μια χερσόνησο μεταξύ Πρέβεζας (4km), Βόνιτσας (16km) και Λευκάδας (20km)..

Από τη ναυμαχία της Ακτίου, όπου ο Οκταβιανός νίκησε τα στρατεύματα του Μάρκου Αντόνιο και της Κλεοπάτρας, το αεροδρόμιο σήμερα έχει ισχυρή στρατιωτική παρουσία καθώς είναι μια βάση αεροπορικής δύναμης του NATO. Κατά την απογείωση μπορούμε να απολαύσουμε περιοχές σημαντικής οικολογικής αξίας όπως το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού και τη προστατευόμενη περιοχή Natura GR2310006.

Καβάλα (KVA)

Εικόνα 7 Αερολιμένας KVA.

Ο Διεθνής Αερολιμένας Καβάλας «Μέγας Αλέξανδρος» βρίσκεται 15 km περίπου νοτιοανατολικά της της Καβάλας.

Το αεροδρόμιο έχει τόσο πολιτική όσο και στρατιωτική χρήση.

Το αεροδρόμιο βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από το Δέλτα του Νέστου (Natura GR1150001 (SPA), GR1150010 (SCI, SAC)) που αποτελείται από γεωργικές εκτάσεις με λίγες λιμνοθάλασσες γλυκού νερού που χωρίζονται από τη θάλασσα με στενές αμμώδεις λωρίδες.

5 Ολοκληρωμένα έργα

Μέχρι το τέλος του 2018 τρία από τα επτά αεροδρόμια της Ομάδας Α παραδόθηκαν σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα των Επικείμενων Έργων.

Η κατασκευή των αερολιμένων Ζακύνθου (ΖΤΗ), Καβάλας (ΚΒΑ) και Χανίων (ΧΗQ) ολοκληρώθηκε με επιτυχία επιδεικνύοντας τα έργα που περιγράφονταν στα αντίστοιχα Ρυθμιστικά Σχέδια (Master Plans).

Αερολιμένας Χανίων (ΧΗQ)

Ολοκληρωμένα Έργα	Περιγραφή
Τερματικός σταθμός	Εσωτερική επέκταση για λιανικές πωλήσεις
	
Παροχές Κοινής Ωφέλειας (Κ.Ω.)	Σύνδεση στο δημόσιο δίκτυο αποχέτευσης

Αερολιμένας Ζακύνθου (ΖΤΗ)

Ολοκληρωμένα Έργα	Περιγραφή
Τερματικός σταθμός	Ανακαίνιση & αναδιαμόρφωση του υπάρχοντος I
	
ΔΠΣ	Νέος σταθμός ΔΠΣ σε νέα τοποθεσία πλησίον του υπάρχοντος

Λοιπά Νέο κτίριο για ηλεκτρομηχανικό εξοπλισμό

Ανακαίνιση διαδρόμου προσγείωσης – απογείωσης

Δίκτυα Εγκατάσταση αμμοσυλλεκτών για την επεξεργασία των ομβρίων

Αερολιμένας Καβάλας (ΚΑ)

Completed Works	Description
Τερματικός σταθμός	Επέκταση του υπάρχοντος τ.σ. σε δύο επίπεδα και αναδιαμόρφωση
	
ΔΠΣ	Επέκταση του υπάρχοντος σταθμού ΔΠΣ και στα δύο επίπεδα
	
Ανακαίνιση διαδρόμου προσγείωσης – απογείωσης	
	
Παροχές Κοινής Ωφέλειας (Κ.Ω.)	Σύνδεση στο δημόσιο δίκτυο αποχέτευσης

6 Προγραμματίζοντας για το μέλλον

Η **FG** θα επενδύσει συνολικά μέχρι το 2021 τουλάχιστον €415 εκατ. σε υποδομές αεροδρομίων για τις δύο Ομάδες Α & Β, ακολουθούμενα κατά τα επόμενα έτη από επενδύσεις σε δυναμικό συντήρησης και μεταφορικής ικανότητας.

Τα προωθούμενα έργα στην Ομάδα Α είναι:

- Ανακαίνιση και επέκταση του τερματικού σταθμού σε 4 αεροδρόμια: Άκτιον (PVK), Θεσσαλονίκη (SKG), Κεφαλονιά (EFL) και Κέρκυρα (CFU).

6.1 Επικείμενα έργα

Θεσσαλονίκη (SKG)

Επικείμενα έργα	Περιγραφή
Τερμ/κός σταθμός	Επέκταση τερματικός σταθμός (τ.σ.) με ένα νέο κτίριο σε τρία επίπεδα
ΔΠΣ	Νέος σταθμός Διάσωσης και Πυρόσβεσης (ΔΠΣ) σε νέα τοποθεσία πλησίον του υπάρχοντος
Δρόμος & πάρκινγκ	Νέος δρόμος πρόσβασης για τον νέο τερματικό σταθμό
Παροχές Κοινής Ωφέλειας (Κ.Ω.)	Σύνδεση στο δημόσιο δίκτυο αποχέτευσης Νέες συνδέσεις παροχών κοινής ωφέλειας (Κ.Ω.)

Εικόνα 8: Μελλοντική άποψη αερολιμένα SKG.

Κέρκυρα (CFU)

Επικείμενα έργα	Περιγραφή
Τερμ/κός σταθμός	Επέκταση τ.σ. σε δύο επίπεδα και αναδιαμόρφωση του υπάρχοντος
Πίστα	Επέκταση της πίστας
Δρόμος & πάρκινγκ	Αναδιαμόρφωση των εσωτερικών δρόμων και των υπαρχόντων χώρων στάθμευσης και δημιουργία νέων χώρων στάθμευσης
Παροχές Κ.Ω.	Εγκατάσταση διαχωριστών ελαίων για την επεξεργασία των ομβρίων υδάτων

Εικόνα 9 Μελλοντική άποψη αερολιμένα CFU

Κεφαλονιά (EFL)

Επικείμενα έργα	Περιγραφή
Τερμ/κός σταθμός	Επέκταση τ.σ. με νέο κτίριο σε τρία επίπεδα
ΔΠΣ	Νέος σταθμός ΔΠΣ σε νέα τοποθεσία πλησίον του υπάρχοντος
Δρόμος & πάρκινγκ	Αναδιαμόρφωση των εσωτερικών δρόμων και των υπαρχόντων χώρων στάθμευσης και δημιουργία νέων χώρων στάθμευσης
Παροχές Κ.Ω.	Εγκατάσταση νέας ΕΕΛ σε νέα τοποθεσία Νέα δεξαμενή ύδατος για την εξυπηρέτηση του νέου ΔΠΣ

Εικόνα 10 Μελλοντική άποψη αερολιμένα EFL.

Άκτιον (PVK)

Επικείμενα έργα	Περιγραφή
Τερμ/κός σταθμός	Επέκταση του υπάρχοντος τερματικού σταθμού σε δύο επίπεδα και αναδιαμόρφωση
Δρόμος & πάρκινγκ	Αναδιαμόρφωση των υπαρχόντων χώρων στάθμευσης για την αύξηση των θέσεων στάθμευσης και αναδιαμόρφωση της κυκλοφορίας
Παροχές Κ.Ω.	Αναβάθμιση της υπάρχουσας ΕΕΛ

Εικόνα 11 Μελλοντική άποψη αερολιμένα PVK.

6.2 Επιτεύγματα

Έως τώρα έχουν υποβληθεί, στην Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, Master Plans και για τα 7 αεροδρόμια. Κάθε Master Plan καθορίζει ένα τελικό συνολικό πλάνο που θα αξιοποιεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις δυνατότητες του χώρου του αεροδρομίου και θα βελτιστοποιεί τη χρήση της υπάρχουσας υποδομής ώστε να ενδεικνύεται καλύτερα για τον αναμενόμενο όγκο και χαρακτηριστικά της κυκλοφορίας κατά τα επόμενα 20 χρόνια.

Για κάθε αερολιμένα έχουν εκδοθεί από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας Αποφάσεις τροποποίησης των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων.

Οι νέοι τροποποιημένοι όροι περιλαμβάνουν τα Επικείμενα Έργα καθώς και μέτρα και οδηγίες ώστε να προστατευθεί το περιβάλλον και να ελαχιστοποιηθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Για την αξιολόγηση της τρέχουσας κατάστασης του περιβάλλοντος και της υπάρχουσας ρύπανσης πραγματοποιήθηκε για κάθε αεροδρόμιο μια βασική περιβαλλοντική έρευνα. Η έρευνα κατέγραψε

- Ρύπανση του εδάφους.
- Ρύπανση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων.
- Διάθεση αποβλήτων.

Βασική περιβαλλοντική έρευνα για εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων για την αξιολόγηση και παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) που βρίσκονται στο Άκτιο (PVK), στην Κεφαλονιά (EFL), στη Θεσσαλονίκη (SKG) και στα Χανιά (CHQ). Προτείνονται βελτιώσεις για τις υπάρχουσες εγκαταστάσεις προκειμένου να αναβαθμιστούν. Τα έργα συντήρησης και αναβάθμισης των ΕΕΛ είναι υψηλής προτεραιότητας για την **FG**.

Εκπόνηση και έναρξη εφαρμογής του Σχεδίου Περιβαλλοντικής και Κοινωνικής Διαχείρισης της **FG**, σύμφωνα με το πρότυπο ISO 14001, συμπεριλαμβάνοντας κατάλληλη εξακρίβωση κινδύνων, αξιολόγηση, παρακολούθηση και έλεγχος επιδόσεων για όλα τα αεροδρόμια.

Παρακολούθηση Θορύβου για την περίοδο αιχμής του έτους 2018 σε κάθε αεροδρόμιο, η οποία περιελάμβανε εικοσιτετράωρες μετρήσεις και συλλογή πρωτογενών δεδομένων. Η περίοδος των μετρήσεων διήρκεσε από τον Ιούλιο του 2018 έως και τον Σεπτέμβριο του 2018. Ακολούθησε αξιολόγηση των δεδομένων και υπολογισμός των ισοθορυβικών καμπυλών για τους δείκτες L_{den} και L_{night} με την χρήση

ειδικού λογισμικού προσομοίωσης με χρήση Η/Υ και παρουσιάστηκαν οι μελλοντικές τάσεις θορύβου.

Παρακολούθηση Ποιότητας Ατμόσφαιρας για την περίοδο αιχμής του έτους 2018 και στα επτά αεροδρόμια. Πραγματοποιήθηκε παρακολούθηση των ρύπων που τυπικά συνδέονται με την λειτουργία των αεροδρομίων κυρίως από την καύση αεροπορικού καυσίμου και τα οχήματα του αερολιμένα. Οι ρύποι που μετρήθηκαν περιλαμβάνουν το διοξείδιο του θείου (SO₂), το διοξείδιο του αζώτου (NO₂), το βενζόλιο (C₆H₆), τα αιωρούμενα σωματίδια (PM₁₀ & PM_{2,5}) και το όζον (O₃).

Ξεκινώντας από το 2017 και σε συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο υλοποιήθηκε για κάθε αεροδρόμιο ένα ενδιάμεσο **Πρόγραμμα Παρακολούθησης της Ατμόσφαιρας και του Θορύβου** και συμπεριλήφθηκε ως Παράρτημα στις μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Το διετές ενδιάμεσο πρόγραμμα πρότεινε ένα ολοκληρωμένο σύστημα παρακολούθησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του θορύβου εγκεκριμένο από τους περιβαλλοντικούς όρους. Το πρόγραμμα έχει ήδη εφαρμοσθεί για το πρώτο έτος (2018) και ακόμη ένα έτος ακολουθεί (2019). Σύμφωνα με τους Περιβαλλοντικούς Όρους στο τέλος της διετούς περιόδου εφαρμογής θα κατατεθεί στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας τεχνική έκθεση με προτάσεις για το μελλοντικό πρόγραμμα παρακολούθησης βάσει της αξιολόγησης των συλλεγμένων στοιχείων και των απαιτήσεων της νομοθεσίας.

Μελέτη προσαρμοστικότητας στην κλιματική αλλαγή προκειμένου να προσδιοριστούν οι κίνδυνοι και οι ευκαιρίες που σχετίζονται με το κλίμα και να διασφαλιστεί ότι εντοπίζονται έγκαιρα και τίθενται υπό αποτελεσματική διαχείριση, με ενσωμάτωση των ευρημάτων αυτής της μελέτης στα Master Plans των αεροδρομίων.

Πιστοποίηση αεροδρομίων σύμφωνα με το Airport Carbon Accreditation και κατά EN ISO 14064-1

Για κάθε αεροδρόμιο της Ομάδας Α συντάχθηκε μία τεχνική έκθεση υπολογισμού του ανθρακικού αποτυπώματος για το έτος αναφοράς 2018. Εν συνεχεία, δύο αεροδρόμια της Ομάδας Α (Θεσσαλονίκη και Κεφαλονιά) εντάχθηκαν στο πρόγραμμα πιστοποίησης Airport Carbon Accreditation και οι διαδικασίες διαχείρισης άνθρακα πιστοποιήθηκαν στο Επίπεδο 1 (Χαρτογράφηση). Το πρόγραμμα πιστοποίησης Airport Carbon Accreditation έχει αναπτυχθεί από το Airport Council International

(ACI) Ευρώπης και αποτελεί το μοναδικό παγκόσμιο εθελοντικό πρότυπο αναφοράς και διαχείρισης διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) ειδικά για φορείς λειτουργίας αεροδρομίων.

Επιπρόσθετα, οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (GHG) των υπολοίπων πέντε αεροδρομίων πιστοποιήθηκαν σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προτύπου EN ISO 14064-1. Το EN ISO 14064-1 είναι ένα διεθνές πρότυπο που προσδιορίζει τις απαιτήσεις για την ποσοτικοποίηση και υποβολή αναφορών των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της μείωσή τους.

Έπειτα από διεξοδική αξιολόγηση το **Σχέδιο Διαχείρισης Αμιάντου βρίσκεται σε εφαρμογή** και έχει διανεμηθεί σε όλα τα αεροδρόμια ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι κίνδυνοι από αμιαντούχα υλικά και οι κίνδυνοι για την υγεία όλου του προσωπικού που βρίσκεται ή επισκέπτεται τα αεροδρόμια. Οι διαδικασίες που περιγράφονται στο εν λόγω σχέδιο καλύπτουν όλες τις εγκαταστάσεις υπό τον έλεγχο της **FG** εντός των ορίων των Περιοχών Παραχώρησης κατά την εκτέλεση εργασιών κατασκευής η/και συντήρησης.

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Ελληνικής και Ευρωπαϊκής νομοθεσίας κατά την διάρκεια του 2018 πραγματοποιήθηκαν **Ενεργειακοί Έλεγχοι** σε όλα τα αεροδρόμια της Ομάδας Α.

Απομάκρυνση αποβλήτων από όλα τα αεροδρόμια και ειδικά το SKG. Στο SKG πραγματοποιήθηκε κατά το 2018 μια μεγάλης κλίμακας απομάκρυνση μεγάλων ποσοτήτων αποβλήτων (επικινδύνων και μη) τα οποία είχαν συσσωρευθεί με την πάροδο των χρόνων.

Εγκεκριμένο Σχέδιο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης για τη Φάση Κατασκευής (CEMP). Συνολικά 7 Σχέδια Περιβαλλοντικής Διαχείρισης για τη φάση κατασκευής έχουν καταρτιστεί, ένα γενικό για όλη την Ομάδα Β και ένα εξειδικευμένο για κάθε αεροδρόμιο. Το κάθε σχέδιο περιγράφει τις διαδικασίες περιβαλλοντικής διαχείρισης και παρακολούθησης που πρέπει να εφαρμοστούν κατά τη φάση κατασκευής του Έργου, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα έργα θα εκπονηθούν σύμφωνα με τους εν ισχύ περιβαλλοντικούς όρους, καθώς και την κείμενη ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία. Η βασική αρχή του CEMP είναι η κατασκευή του έργου με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος και την ταξινόμηση του έργου μεταξύ των πλέον φιλικών προς το περιβάλλον έργων στην Ελλάδα. Το CEMP θα υπόκειται σε ενημερώσεις κατά τη διάρκεια του Έργου σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Συμβολαίου Μελέτης – Κατασκευής καθώς και των

τροποποιημένων Περιβαλλοντικών Όρων του Ολοκληρωμένου Έργου.

Εγκεκριμένο Εγχειρίδιο Ασφάλειας και Υγείας και Σχέδια Ασφάλειας και Υγείας για την Φάση Κατασκευής. Συνολικά 7 Ειδικά Σχέδια Ασφάλειας και Υγείας για κάθε αεροδρόμιο και ένα συνολικό Εγχειρίδιο Ασφάλειας και Υγείας για όλη την Ομάδα Β. Το εγχειρίδιο και τα σχέδια αντικατοπτρίζουν τις απαιτήσεις του Αναδόχου σχετικά με την Υγεία και την Ασφάλεια, σε ευθυγράμμιση με την ελληνική νομοθεσία, το πρότυπο OHSAS 18001, καθώς και τις απαιτήσεις της **FG**.

6.3 Τι θα μπορούσε να συμβεί στο περιβάλλον

- i. **Φυσικό περιβάλλον** - Όλα τα επικείμενα έργα βρίσκονται εντός των υφιστάμενων ορίων κάθε αερολιμένα. Κατά την κατασκευή των προτεινόμενων έργων δεν αναμένονται σημαντικά ζητήματα από τη σκόνη.
- ii. **Υπόστρωμα και έδαφος** – Κατά τη διάρκεια των περισσότερων κατασκευαστικών δραστηριοτήτων στις οποίες συμμετέχουν βαριά μηχανήματα, παρουσιάζεται εν γένει συμπύκνωση του εδάφους, ιδίως όταν το έδαφος είναι υγρό.
Η κύρια επίπτωση κατά τις κατασκευαστικές εργασίες προκύπτει κατά τις εκσκαφές για τα έργα επέκτασης. Αναμένεται ότι η μορφολογία και τα χαρακτηριστικά της επιφάνειας της γύρω περιοχής δεν θα υποστούν σημαντικές επιπτώσεις κατά την κατασκευή των επικείμενων έργων.
- iii. **Υδάτινοι πόροι** – Πιθανές πηγές ρύπανσης των υδάτων είναι η απορροή των όμβριων υδάτων του εργοταξίου ή άλλες απορροές και ενδεχόμενη τυχαία διαρροή λαδιών ή καυσίμων. Η κατανάλωση νερού για κατασκευαστικούς σκοπούς δεν θεωρείται σημαντική. Όσον αφορά τα αστικά λύματα, τα εκτιμώμενα φορτία από το εργοτάξιο δεν αναμένεται να επιβαρύνουν σημαντικά την περιοχή κάθε αεροδρομίου.
- iv. **Τοπίο & οπτική ευεξία** - Κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών θα υπάρξουν επιπτώσεις στο τοπίο και στην οπτική ευεξία, αλλά αυτές δεν θεωρούνται σημαντικές και θα είναι βραχυπρόθεσμες και εντελώς αναστρέψιμες. Σημειώνεται ότι τα προτεινόμενα έργα έχουν σχεδιαστεί ώστε να είναι συνεπή και να ενισχύουν την αισθητική της περιοχής.
- v. **Ακουστικό περιβάλλον** – Οι προτεινόμενες εργασίες είναι πιθανό να έχουν ως

αποτέλεσμα κάποια τοπική ηχορύπανση από τις κατασκευαστικές δραστηριότητες και τα μηχανήματα. Δεν αναμένεται κάποιος σημαντικός αντίκτυπος (θόρυβος ή δονήσεις) στις οικίες από εκρήξεις και σφυροκοπήματα, καθώς η πλειονότητα αυτών των δραστηριοτήτων θα λάβει χώρα εντός των τερματικών σταθμών.

- vi. **Στερεά απόβλητα / Τοξικά και επικίνδυνα απόβλητα** – Όσον αφορά τα απόβλητα που θα δημιουργούνται κατά τις εργασίες, οι εκτιμώμενες ποσότητες δεν θα επηρεάσουν τις υπάρχουσες μεθόδους διαχείρισης.
- vii. **Κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον** - Από την κατασκευή των προτεινόμενων έργων αναμένονται να προκύψουν ευκαιρίες και οφέλη για το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον. Εκτιμάται ότι κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών θα δημιουργηθεί σημαντικός αριθμός θέσεων απασχόλησης.
- viii. **Πολιτιστική κληρονομιά** – Πιθανές τοποθεσίες εντός του αποτυπώματος του Έργου θα διερευνηθούν περαιτέρω πριν από τις κατασκευές. Οποιαδήποτε ευρήματα θα εξεταστούν σε συνεργασία με τις Τοπικές Αρχαιολογικές Αρχές.

6.4 Δράσεις υπό εξέλιξη

Ενέργειες σχετικές με την προστασία του περιβάλλοντος

1. Σχέδια παρακολούθησης

Εφαρμόζονται σχέδια παρακολούθησης για κάθε μία από τις ακόλουθες περιβαλλοντικές πτυχές:

- αέρας (συμπ/μένων εκπομπών CO₂),
- θόρυβος,
- ποιότητα επιφανειακών και υπογείων υδάτων
- έδαφος

Η συχνότητα παρακολούθησης ρυθμίζεται σύμφωνα με τους αντίστοιχους Περιβαλλοντικούς Όρους. Τα αποτελέσματα των προγραμμάτων παρακολούθησης περιλαμβάνονται στα Ετήσια Περιβαλλοντικά Δελτία τα οποία δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της **FG** σύμφωνα με τις απαιτήσεις των Περιβαλλοντικών Όρων για κάθε αεροδρόμιο της Ομάδας Α.

2. Διαχείριση Αποβλήτων

Η **FG** εφαρμόζει ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων σε όλα τα αεροδρόμια, όσον αφορά τα μη επικίνδυνα απόβλητα, λαμβάνοντας υπόψη τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται από τους Περιβαλλοντικούς Όρους και την γενική Περιβαλλοντική Νομοθεσία.

3. Ανακύκλωση επικίνδυνων αποβλήτων

Σε συμμόρφωσή με την σχετική νομοθεσία για τη διαχείριση και ανακύκλωση των αποβλήτων, η **FG** έχει ενεργά συμβόλαια με Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης για τη διαχείριση της ανακύκλωσης επικίνδυνων αποβλήτων, όπως:

- Χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια,
- Παλαιά ελαστικά
- Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός
- Στήλες και συσσωρευτές.

Άλλα επικίνδυνα απόβλητα διαχειρίζονται ad hoc, αφού προσδιοριστεί πρώτα ο αντίστοιχος Ευρωπαϊκός Κωδικός Αποβλήτου στον οποίο ανήκουν.

4. Σχέδιο περιβαλλοντικής διαχείρισης για τη φάση κατασκευής

Συνολικά 8 Σχέδια Περιβαλλοντικής Διαχείρισης για τη Φάση Κατασκευής (CEMP) έχουν υλοποιηθεί, ένα συνολικό για ολόκληρη την Ομάδα Α και ένα ειδικό για κάθε αεροδρόμιο ξεχωριστά. Κάθε σχέδιο περιλαμβάνει όλες τις περιβαλλοντικές διαδικασίες, πρωτόκολλα και διεργασίες με στόχο την εκτέλεση των έργων σύμφωνα με την σχετική νομοθεσία, κανονισμούς και αδειοδοτήσεις και να διαφραλιστεί η συμφωνία με τις βέλτιστες πρακτικές του τομέα.

Η βασική αρχή του CEMP είναι η κατασκευή του Έργου με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος και την κατάταξη του Έργου ανάμεσα στα πλέον περιβαλλοντικά φιλικά στην Ελλάδα.

Το CEMP θεωρείται ως ένα εξελισσόμενο κείμενο το οποίο θα αναπτύσσεται περαιτέρω κατά την διάρκεια κατασκευής του Έργου σε συμφωνία με τις απαιτήσεις της Σύμβασης Μελέτης-Κατασκευής (DCC) και τους τροποποιημένους Περιβαλλοντικούς Όρους όπως αυτοί εγκρίθηκαν από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

5. Σχέδιο διαχείρισης άγριας ζωής

Το Σχέδιο διαχείρισης άγριας ζωής αναφέρεται σε κινδύνους για την άγρια πανίδα, αναλύσεις επικινδυνότητας, δράσεις για την εξάλειψη των προσκρούσεων της πανίδας στα αεροσκάφη και την διατήρηση της βιοποικιλότητας.

6. Παρακολούθηση αερίων του θερμοκηπίου (Green House Gases)

Ποσοτικοποίηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (επίπεδο βάσης) για όλα τα επτά αεροδρόμια της Ομάδας Α σύμφωνα με το ISO 14064-1:2006 το πρωτόκολλο Greenhouse Gas και το εγχειρίδιο οδηγιών του ACI.

7 Αειφόρος ανάπτυξη

7.1 Επισκόπηση και αντικείμενα – Σχέδιο περιβαλλοντικής και κοινωνικής διαχείρισης

Αντικείμενα της εταιρίας:

Αντικείμενο της **FG** είναι η ασφαλής, και αποτελεσματική διαχείριση των 7 ελληνικών περιφερειακών αεροδρομίων Θεσσαλονίκης (SKG), Κερκύρας (CFU), Χανίων (CHQ), Ζακύνθου (ZTH), Κεφαλονιάς (EFL), Ακτίου (PVK) και Καβάλας (KVA).

Η **FG** παρέχει την υποδομή και τις απαραίτητες υπηρεσίες για την υποδοχή, διευθέτηση και εξυπηρέτηση αεροπλάνων, επιβατών, αποσκευών, εμπορευμάτων και ταχυδρομείου σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές και την ισχύουσα νομοθεσία.

Η **FG** στοχεύει να δημιουργήσει μια ευχάριστη ταξιδιωτική εμπειρία για τους πελάτες της, δημιουργώντας νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες για τους παραχωρησιούχους και τους παρόχους υπηρεσιών, καθώς και να καταστήσει τα αεροδρόμιά μας ελκυστικούς και φιλικούς προς το περιβάλλον προορισμούς για τους επιβάτες, ταξιδιωτικούς πράκτορες και αεροπορικές εταιρείες στην περιοχή.

Στην **FG** βελτιώνουμε συνεχώς την ποιότητα των υπηρεσιών, την παραγωγικότητα και τις περιβαλλοντικές μας επιδόσεις με σκοπό τη μακροπρόθεσμη διατήρηση της θέσης μας στην αγορά.

Στην **FG** διασφαλίζουμε ότι:

- Θα κοινοποιούμε την περιβαλλοντική μας πολιτική σε όλους τους εργαζομένους και τα άτομα που εργάζονται για λογαριασμό μας.
- Θα κοινοποιούμε αυτή την πολιτική και τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων μας στους Μετόχους μας και σε τυχόν εμπλεκόμενα Δεύτερα ή Τρίτα μέρη, και στο Κοινό.
- Θα διατηρούμε και θα βελτιώνουμε συνεχώς την περιβαλλοντική μας πολιτική και Σύστημα Διαχείρισης.
- Θα θέτουμε τους σκοπούς και τους στόχους μας για το Περιβάλλον
- Η περιβαλλοντική πολιτική της εταιρείας θα αναθεωρείται σε ετήσια βάση.

Απαιτήσεις

Η **FG**, κατά τη ανάπτυξη του δικού της Σχεδίου Περιβαλλοντικής & Κοινωνικής Διαχείρισης (ΣΠΚΔ) έχει ενσωματώσει κατά περίπτωση, διεθνή περιβαλλοντικά και κοινωνικά πρότυπα (ΕΤΕπ, ΕΤΑΑ, IFC κλπ.) καθώς και πολιτικές και κατευθυντήριες οδηγίες από τους μετόχους της (κυρίως την Fraport AG) ούτως ώστε να αντιμετωπιστούν οι περιβαλλοντικές και

κοινωνικές επιπτώσεις και θέματα που σχετίζονται με κάθε έργο αερολιμένα.

Στο πλαίσιο του ΣΠΚΔ το οποίο έχει βασιστεί στο πρότυπο ISO 14001, η **FG** έχει αναγνωρίζει τις καίριες περιβαλλοντικές πλευρές για τα ακόλουθα πεδία:

1. Πρόληψη Ρύπανσης: θόρυβος, δονήσεις, όμβρια ύδατα, αστικά λύματα, μη επικίνδυνα απόβλητα, επικίνδυνα απόβλητα (χειρισμός και αποθήκευση), προστασία εδάφους/υπογείου νερού (διαρροές, κηλίδες), αέριες εκπομπές
2. Κοινωνική Υγεία & Ασφάλεια
3. Διατήρηση Βιοποικιλότητας
4. Αποδοτική χρήση πόρων (νερό, ενέργεια, πρώτες ύλες)
5. Πολιτιστική Κληρονομιά

για τα οποία λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα ελέγχου και παρακολούθησης.

Επίσης μέσω των Master Plans των αερολιμένων, η **FG** ελαχιστοποίησε την ανάγκη για απόκτηση γης και μετρίασε ή εξάλειψε οποιαδήποτε υποβάθμιση ή διαταραχή των χαρακτηριστικών του τοπίου, διαταραχή οικοτόπων άγριας ζωής ή αλλοίωση κτιρίων και μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η **FG**, μέσω προώθησης αειφόρου ανάπτυξης των αεροπορικών ταξιδιών, θα ωφελήσει τις τοπικές κοινότητες ενισχύοντας την περιφερειακή οικονομική δραστηριότητα και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Το έργο θα δώσει ώθηση στη δημιουργία αειφόρων τοπικών συνθηκών εργασίας και σε προσλήψεις, τόσο από τη **FG** όσο και από τους επιχειρηματικούς εταίρους.

Το ΣΠΚΔ συμμορφώνεται με όλα τα διατάγματα, θεσμικές διατάξεις και κανονισμούς των ελληνικών κρατικών υπηρεσιών και τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, όπως απαιτείται από επιχειρήσεις όπως η δική μας.

Ο εργολάβος, που έχει εγκριθεί από τη **FG** και το Δημόσιο σύμφωνα με τη Σύμβαση Παραχώρησης και τη σχετική Σύμβαση Μελέτης-Κατασκευής (Εργολάβος), καθώς και οι χειριστές καυσίμων στους αερολιμένες κατέχουν πιστοποίηση ISO14001 ή ισοδύναμη.

Οι απαιτήσεις της σύμβασης του Εργολάβου ορίζουν ότι πρέπει να εκπονήσει και να εφαρμόσει ένα συγκεκριμένο Σχέδιο

Περιβαλλοντικής Διαχείρισης για τη Φάση Κατασκευής (CEMP).

7.2 Η περιβαλλοντική διάσταση όπως ενσωματώνεται στον σχεδιασμό και τα σχέδια

Οι ενοικιαστές, οι εργολάβοι και οι φορείς εκμετάλλευσης στα αεροδρόμια υποχρεούνται να εξασφαλίζουν την ύπαρξη κατάλληλων συστημάτων και διαδικασιών για τη διαχείριση συγκεκριμένων περιβαλλοντικών κινδύνων που συνδέονται με τις δραστηριότητές τους από την κατανάλωση πόρων. Οι ενοικιαστές ενθαρρύνονται να εξοικονομούν ενέργεια μέσω του ΚΕΝΑΚ, του «Κανονισμού για την Ενεργειακή Απόδοση» του Ελληνικού Κράτους και των τεχνικών οδηγιών του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας εφαρμόζοντάς τις σε όλα τα νέα και εκτενώς ανακαινιζόμενα κτίρια των αεροδρομίων. Κατά τη διάρκεια ελέγχων, στους ενοικιαστές γίνονται συστάσεις για μεθόδους μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας και πόρων και της δημιουργίας αποβλήτων.

Η **FG** επιθεωρεί όλες τις δραστηριότητες του αεροδρομίου, των ενοικιαστών, των εργολάβων και των φορέων εκμετάλλευσης. Όταν παρατηρείται υπερβολική κατανάλωση πόρων, οι φορείς εκμετάλλευσης υποχρεούνται να θέτουν υπό παρακολούθηση και να μειώνουν την εν λόγω κατανάλωση.

Ενέργεια

Η εξοικονόμηση ενέργειας όπως έχει ήδη ενσωματωθεί στο σχέδιο θα επιτευχθεί μέσω:

- Ελαχιστοποίησης της χρήσης του θερματικού σταθμού κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου απομονώνοντας μη αναγκαία τμήματα των κτιρίων με ελάχιστη χρήση.
- Προστασίας του κτιρίου από εξωτερικές δυσμενείς συνθήκες, βελτιώνοντας τις προδιαγραφές μόνωσης κελύφους, τα τζάμια ηλιακής προστασίας και/ή την εξωτερική σκίαση.
- Χρήσης του φυσικού φωτός, όπου είναι δυνατόν.
- Χρήσης υψηλής απόδοσης εξοπλισμού για κρύο και ζεστό νερό.
- Ρυθμιζόμενης κατανάλωσης ενέργειας ανάλογα με τη ζήτηση φορτίου (συστήματα μεταβλητής ροής).
- Συστημάτων ανάκτησης ενέργειας στις κεντρικές κλιματιστικές μονάδες (AHU) και μεθόδων ελεύθερης και νυχτερινής ψύξης.
- Εγκατάστασης αρμονικών φίλτρων ενεργού ισχύος.

- Προώθησης χρήσης φωτιστικών χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας και αυτοματοποιημένων ελέγχων φωτισμού.
- Συστήματος Διαχείρισης Ενέργειας για παρακολούθηση της κατανάλωσης ενέργειας, προσδιορισμό τάσεων και δεδομένων συσχετισμού και εισαγωγή αποτελεσματικών σχετικών ελέγχων.
- Έκθεσης ενεργειακού ισοζυγίου ως παραδοτέο του σχεδίου που θα αποτελέσει τη βασική γραμμή για την εκπόνηση του Συστήματος Διαχείρισης Ενέργειας.

Εξοικονόμηση και ποιότητα νερού

- Σχέδια αποστράγγισης σε όλη την έκταση και παρακολούθησης λυμάτων, κατά περίπτωση. Διαμόρφωση πρασίνου με μεθόδους xeriscare και ανεκτικά σε ξηρασία είδη.
- Παρακολούθηση κατανάλωσης νερού.
- Πρόγραμμα πρόληψης της ρύπανσης των όμβριων υδάτων για όλες τις νέες κατασκευές.
- Παγίδες/διαχείριση κηλίδων, διαχωριστές ελαίων και κλειστά συστήματα παροχής καυσίμων όπως προβλέπεται στους περιβαλλοντικούς όρους.
- Ανακαίνιση υφιστάμενων μονάδων επεξεργασίας λυμάτων και σύνδεση με το τοπικό δίκτυο αποχέτευσης για Θεσσαλονίκη (SKG), Χανιά (CHQ) και Καβάλα (KVA).

Πόροι (διαχείριση υλικών και αποβλήτων)

Τα υλικά θα επιλέγονται έτσι ώστε να αντικατοπτρίζουν την προσέγγισή μας της αειφορίας με βάση, όπου είναι δυνατόν, τα ακόλουθα κριτήρια:

- Επαναχρησιμοποίηση επιτόπου κτιριακών & κατάλληλων υλικών εκσκαφής.
- Μελλοντική χρήση αποπαγωτικών υλικών χαμηλού δείκτη BOD.
- Χρήση μη τοξικών προϊόντων κατά επιβλαβών ζώων.
- Ενθάρρυνση της χρήσης δομικών υλικών και εσωτερικών φινιρισμάτων υψηλής ανακυκλωσιμότητας και χρωμάτων χαμηλών εκπομπών VOC.

Τα CEMP όλων των αεροδρομίων περιλαμβάνουν Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων Κατασκευής, τα οποία αποσκοπούν στη μείωση των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων που διατίθενται σε χώρους υγειονομικής ταφής και αποτέφρωσης με ανάκτηση, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση υλικών. Ταυτόχρονα προωθείται η ανακύκλωση των

υλικών μέσω Εναλλακτικών Συστημάτων Διαχείρισης.

Η εξοικονόμηση ενέργειας προωθείται και σε όλα τα εργοτάξια ακολουθώντας απλές πρακτικές.

Για την ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης των αποθεμάτων καθώς και της μεταφοράς υλικών, η **FG** εγκαθιστά προσωρινά εργοστάσια παραγωγής ασφαλικών και κατεδαφιστικών εγκαταστάσεων για την επαναχρησιμοποίηση των υλικών εκσκαφής στο εργοτάξιο.

Στόχος	Χρονοδιάγραμμα
Εφαρμογή του ΣΠΚΔ με στόχο την συνεχή βελτίωση της περιβαλλοντικής απόδοσης της FG	Συνεχής διαδικασία (ετήσιες ανασκοπήσεις)
Ανάπτυξη στρατηγικής διαχείρισης άνθρακα και σχετικών σχεδίων διαχείρισης για τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα των αερολιμένων.	Σε εξέλιξη
Εφαρμογή ενός Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (ΣΠΔ) σύμφωνα με το ISO 50001	Με την ολοκλήρωση των Επικείμενων Έργων

Πίνακας 4: Στόχοι για την αειφόρο ανάπτυξη.

8 Διαχείριση του εδάφους

8.1 Επισκόπηση

Στόχος της **FG** είναι η προστασία του εδάφους από τις δραστηριότητες των αεροδρομίων και η κατάλληλη διαχείριση και/ή αποκατάσταση οποιωνδήποτε μολυσμένων χώρων.

Η πλειονότητα των μολυσμένων χώρων συνδέεται με ιστορικές δραστηριότητες εντός και εκτός κάθε αεροδρομίου, συμπεριλαμβανομένων κηλίδων υδρογονανθράκων, δραστηριοτήτων υγειονομικής ταφής και συστατικών αφρών πυρόσβεσης.

Ορισμένες δραστηριότητες που μπορεί να επηρεάσουν το έδαφος είναι:

- Κατασκευές και χωματουργικές εργασίες.
- Συντήρηση εδαφών συμπεριλαμβανομένης της απομάκρυνσης βλάστησης και της καταπολέμησης των ζιζανίων.
- Αποθήκευση, χειρισμός, χρήση και απόρριψη επικίνδυνων υλικών.
- Ανεφοδιασμός αεροσκαφών, πλύσιμο οχημάτων και αεροσκαφών.
- Συντήρηση αεροσκαφών, οχημάτων, μηχανικών εγκαταστάσεων και ηλεκτρικού εξοπλισμού.
- Χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων.
- Υποδομή διαχείρισης αποβλήτων, αποθήκευση και διάθεση.
- Κατεδάφιση κτιρίων που περιέχουν επικίνδυνα υλικά.
- Χρήση της περιβάλλουσας γης.

Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να προκαλέσουν:

- Ρύπανση από κηλίδες, διαρροές, διήθηση ή υπολειμματική απορροή από περιοχές σκληρού στρώματος.
- Μετανάστευση της υπάρχουσας ρύπανσης από την αρχική πηγή μέσω φυσικών οδών ή διαταραχών κατά τις κατασκευαστικές εργασίες.
- Διάβρωση.

8.2 Σχέδιο δράσεων διαχείρισης του εδάφους

Η **FG** επιθεωρεί τακτικά τις δραστηριότητες των αεροδρομίων, των ενοικιαστών, των εργολάβων και των φορέων εκμετάλλευσης. Σε περίπτωση ρύπανσης του εδάφους ή των υπογείων υδάτων που προκαλείται από τις εργασίες τους, οι φορείς εκμετάλλευσης στα αεροδρόμια υποχρεούνται να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την παρακολούθηση, τη διαχείριση ή την αποκατάσταση της ρύπανσης (υποχρέωση που επιβάλλεται από τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους).

Σύμφωνα με το άρθρο 13.4. της σύμβασης παραχώρησης, η **FG** θα επιδιώξει να αποκαταστήσει τυχόν εντοπισμένη προϋπάρχουσα ρύπανση εντός των χώρων παραχώρησης.

Στις ενέργειες για τη διαχείριση πιθανών επιπτώσεων στα εδάφη περιλαμβάνονται:

- Περιοδικές εκστρατείες μέτρησης για την αξιολόγηση της ρύπανσης του εδάφους και έρευνες των μολυσμένων τόπων.
- Απορρύπανση των μολυσμένων ζωνών και αποκατάσταση του εδάφους.
- Δραστηριότητες που ενδέχεται να ρυπάνουν το έδαφος ή τα υπόγεια ύδατα θα υπόκεινται σε αξιολόγηση κινδύνων για ενημέρωση των κατάλληλων διαδικασιών διαχείρισης.

Το CEMP περιλαμβάνει ειδικό Σχέδιο Ελέγχου Διαβρώσεων και Καθιζήσεων Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει στόχους περιβαλλοντικής διαχείρισης, μέτρα αντιμετώπισης, απαιτήσεις παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων σχετικά με την ποιότητα του εδάφους και των υδάτων. Το σχέδιο έχει προετοιμαστεί από τον Ανάδοχο, ενσωματώνοντας τις απαιτήσεις από τους Περιβαλλοντικούς Όρους, την Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων καθώς και την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Κύριος στόχος του πλάνου είναι να αποτρέψει την απώλεια του εδάφους κατά τη διάρκεια της κατασκευής από την απορροή των ομβρίων και / ή την διάβρωση του αέρα, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας του ανώτερου εδαφικού στρώματος μέσω της αποθήκευσης για επαναχρησιμοποίηση. Ενοικιαστές, εργολάβοι και φορείς εκμετάλλευσης απαιτείται να διασφαλίζουν την ύπαρξη κατάλληλων συστημάτων και διαδικασιών για τη διαχείριση συγκεκριμένων

περιβαλλοντικών κινδύνων που συνδέονται με τις δραστηριότητές τους.

Στόχος	Χρονοδιάγραμμα
Αποκατάσταση οποιωνδήποτε εντοπισμένων προϋπαρχουσών μολυσμένων περιοχών	36 μήνες από την Ημερομηνία Έναρξης της Παραχώρησης
Επαναχρησιμοποίηση προϊόντων εκσκαφής και κατεδάφισης	Σε επικείμενα και μελλοντικά έργα
Παρακολούθηση ακτογραμμών	Στη Θεσσαλονίκη κατά περίπτωση μετά την ολοκλήρωση κρατικών έργων

Πίνακας 5: Στόχοι για τη διαχείριση του εδάφους.

8.3 Επιτεύγματα (όσον αφορά τη διατήρηση του εδάφους)

Ήδη από το 2016, πραγματοποιήθηκε μια [Βασική Περιβαλλοντική Έρευνα](#) για τον εντοπισμό προϋπαρχουσών μολυσμένων περιοχών.

Σε όλα τα αεροδρόμια της **FG**, εξειδικευμένο προσωπικό πραγματοποίησε επιτόπιες επισκέψεις για καταγραφή της υφιστάμενης ρύπανσης.

Η **FG** μέσω του Σχεδίου Ελέγχου Διάβρωσης και Καθιζήσεων έχει επιτύχει υψηλό ποσοστό επαναχρησιμοποίησης των υλικών εκσκαφών και κατεδαφίσεων για επιχώσεις ή χρήση αδρανών.

Η εξυγίανση εδάφους σε εντοπισμένες από την Βασική Περιβαλλοντική Έρευνα ρυπασμένες περιοχές, ολοκληρώθηκε επιτυχώς στους αερολιμένες Ζακύνθου (ZTH) και Κεφαλονιάς (EFL). Οι εγκαταστάσεις προμηθευτών καυσίμων στους αερολιμένες Κέρκυρας (CFU) και Θεσσαλονίκης βρίσκονται σε διαδικασία απορρύπανσης.

9 Επιφανειακά και υπόγεια ύδατα

9.1 Επισκόπηση

Στόχος της **FG** είναι η προστασία των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων από τις δραστηριότητες των αεροδρομίων και η κατάλληλη διαχείριση ή αποκατάσταση οποιωνδήποτε μολυσμένων περιοχών.

Η πλειονότητα των αερολιμένων της Ομάδας Α, με εξαίρεση τα Χανιά (CHQ), είναι κοντά σε παράκτιες περιοχές με τυπικά χαρακτηριστικά παράκτιου περιβάλλοντος. Όντας κοντά στη θάλασσα, τα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα είναι, από πλευράς στάθμης και ποιότητας, επιδεκτικά μεταβολών στην ποιότητα και την ποσότητα επηρεαζόμενα από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας, τις παλίρροιας και τις πλημμύρες.

Επιπλέον, ορισμένες δραστηριότητες που μπορεί να επηρεάσουν την ποιότητα του νερού είναι:

- Αλλαγές στο δίκτυο αποστράγγισης, με αποτέλεσμα αυξημένες ταχύτητες ροής ή μειωμένη ικανότητα απορρόφησης νερού πλημμυρών.
- Ανάπτυξη που δημιουργεί αυξημένες αδιαπέρατες περιοχές και αυξημένη απορροή.
- Κατασκευές, χωματοουργικές εργασίες και απομάκρυνση βλάστησης.
- Καταπολέμηση ζιζανίων και επιβλαβών ζώων.
- Ανεφοδιασμός αεροσκαφών.
- Ανεφοδιασμός εξοπλισμού.
- Καθαρισμός οχημάτων και αεροσκαφών.
- Συντήρηση αεροσκαφών, οχημάτων και εξοπλισμού.
- Συλλογή, αποθήκευση, χειρισμός, χρήση και διάθεση επικίνδυνων υλικών.
- Υποδομή διαχείρισης αποβλήτων και αποθήκευση.
- Χρήση ανάντη εκτάσεων.
- Γνωστές και ενδεχομένως μολυσμένες περιοχές
- Πιθανή δυσλειτουργία αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων.

Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να προκαλέσουν:

- Ρύπανση από κηλίδες, διαρροές ή διήθηση σε υποδομή απορροής ομβρίων.

- Διαταραχή γνωστών και ενδεχομένως μολυσμένων θέσεων.
- Αλλαγές στο ανάντη ή κατόντη καθεστώς κατακλύσεων και πιθανή διαταραχή τοπικών γεωτρήσεων.
- Αυξημένες ταχύτητες ροής, που οδηγούν σε διάβρωση.
- Δημιουργία ενδαιτημάτων αναπαραγωγής κουνουπιών με κινδύνους για τη δημόσια υγεία.
- Προσέλκυση ή εξάπλωση επιβλαβών ζώων και ζιζανίων.
- Πιθανή διαταραχή της τοπικής πανίδας και χλωρίδας.

9.2 Σχέδιο διαχείρισης υδάτων

Η **FG** αναπτύσσει αποτελεσματικές διαδικασίες διαχείρισης υδάτων με στόχο την εξάλειψη οποιωνδήποτε δυνητικών διαταραχών στο επιφανειακό και υπόγειο περιβάλλον.

Η ποιότητα των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων παρακολουθείται στους διάφορους τόπους από πλευράς φυσικοχημικών παραμέτρων μέσω:

- γεωτρήσεων παρακολούθησης και
- δειγμάτων επιφανειακών υδάτων στα αεροδρόμια.

Όλες οι χημικές αναλύσεις διεξάγονται σε αδειοδοτημένα και πιστοποιημένα εργαστήρια.

Η ελληνική νομοθεσία δεν καθορίζει παραμέτρους παρακολούθησης για την ποιότητα των όμβριων υδάτων. Ωστόσο, οι εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι αναφέρονται στην ποιότητα των ομβρίων και επιβάλλουν προληπτικά μέτρα. Τέτοια μέτρα είναι:

- συστήματα αποστράγγισης (κανάλια, χαντάκια και δίκτυα αγωγών),
- ελαιοδιαχωριστές και
- αμμοπαγίδες.

για να διασφαλίζεται ότι το σύνολο των ομβρίων είναι ελεύθερα από έλαια ή άλλους ρύπους.

Στα μέτρα για τη διαχείριση δυνητικών επιπτώσεων στην ποιότητα των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων περιλαμβάνονται:

- Εφαρμογή των σχετικών μέτρων προστασίας υδάτων που περιλαμβάνονται στους περιβαλλοντικούς όρους κάθε αεροδρομίου.

- Διαδικασίες αντιμετώπισης κηλίδων και αναφοράς.
- Διαδικασίες χειρισμού αποβλήτων
- Εγκατάσταση και συντήρηση συσκευών επεξεργασίας ομβρίων (διαχωριστές λαδιών και αμμοπαγίδες).
- Έλεγχοι ενοικιαστών και κατασκευαστικών εργασιών με επιθεωρήσεις ρουτίνας.
- Ενσωμάτωση υφιστάμενων πληροφοριών για τα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα κατά τον προγραμματισμό των νέων αναπτυξιακών έργων (επικείμενα έργα).
- Υποδομή αποχέτευσης σχεδιασμένη και διαμορφωμένη για την πρόληψη δυναμικών επιπτώσεων από πλημμύρες.

Το CEMP περιλαμβάνει ειδικό Σχέδιο Ελέγχου Διάβρωσης και Καθιζήσεων. Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει στόχους περιβαλλοντικής διαχείρισης, μέτρα αντιμετώπισης, απαιτήσεις

παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων σχετικά με την ποιότητα των υδάτων. Το σχέδιο έχει προετοιμαστεί από τον Ανάδοχο, ενσωματώνοντας τις απαιτήσεις από τους Περιβαλλοντικούς Όρους, την Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων καθώς και την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Κύριος στόχος του σχεδίου είναι η αποφυγή απόφραξης των δικτύων ομβρίων ή των υδάτινων αποδεκτών.

Η **FG** επιθεωρεί τακτικά τις δραστηριότητες του αεροδρομίου, των ενοικιαστών, των εργολάβων και των φορέων εκμετάλλευσης. Όταν υπάρχει ρύπανση του νερού ή επιπτώσεις στο δίκτυο αποχέτευσης που προκαλούνται από τις εργασίες τους, οι φορείς εκμετάλλευσης υποχρεώνονται να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την παρακολούθηση, διαχείριση ή αποκατάσταση των επιπτώσεων

Στόχος	Χρονοδιάγραμμα
Εγκατάσταση υποδομής προστασίας ποιότητας ομβρίων υδάτων (ελαιοδιαχωριστές, αμμοπαγίδες), κατά περίπτωση	Μέχρι το 2021 (ολοκλήρωση Επικείμενων Έργων)
Διαδικασίες διαχείρισης υδάτων.	Σε εξέλιξη – Ετησίως
Νέα Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων στο EFL και σύνδεση με το δημόσιο δίκτυο αποχέτευσης στο SKG	Έως το 2021

Πίνακας 6 Στόχοι για τη διαχείριση των υδάτων.

9.3 Επιτεύγματα

Από τον Ιανουάριο του 2018 εφαρμόζεται ένα **Πρόγραμμα Παρακολούθησης Ποιότητας Υδάτων**. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει χημικές αναλύσεις επιφανειακών και υπογείων υδάτων σε προκαθορισμένες θέσεις εντός των αεροδρομίων κατά την διάρκεια του έτους

- Οι χημικές αναλύσεις πραγματοποιούνται από αδειοδοτημένα και πιστοποιημένα εργαστήρια. Το προσωπικό της **FG** το οποίο διενεργεί τις δειγματοληψίες έχει επίσης λάβει κατάλληλη εκπαίδευση.
- Πραγματοποιείται ανάλυση συνολικά 18 δειγμάτων επιφανειακών απορροών και 14 δειγμάτων από γεωτρήσεις παρακολούθησης σε όλα τα αεροδρόμια της Ομάδας Α για παραμέτρους που περιλαμβάνουν pH,

BOD₅, COD, DO, TSS, TN, TP, βαρέα μέταλλα, TPH, PAHs, λίπη και έλαια, BTEX και PCB. Οι προμηθευτές καυσίμων πραγματοποιούν τις δικές τους δειγματοληψίες και αναλύσεις παρακολούθησης σύμφωνα με τις απαιτήσεις των Περιβαλλοντικών Όρων. Η **FG** παρακολουθεί τα αποτελέσματα και λαμβάνει κατάλληλες ενέργειες εάν απαιτείται.

Όλες οι Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων έχουν υποστεί εκτεταμένες εργασίες συντήρησης ενώ ο σχεδιασμός περιλαμβάνει την σύνδεση με το δημόσιο δίκτυο αποχέτευσης η την κατασκευή νέων υψηλής τεχνολογίας εγκαταστάσεων. Τα αεροδρόμια Χανίων (CHQ) και Καβάλας (KVA) συνδέθηκαν εντός του 2018 με τα τοπικά δίκτυα αποχέτευσης.

10 Βιοποικιλότητα

10.1 Επισκόπηση

Η **FG** αποδίδει μεγάλη σημασία στην προστασία των οικοσυστημάτων και σχεδιάζει:

- να διαχειριστεί κατάλληλα τις αξίες της βιοποικιλότητας στο σύνολο του δικτύου των 14 αεροδρομίων της.
- να μειώσει τις δυσμενείς επιπτώσεις στα επιφανειακά (λίμνες, λιμνοθάλασσες και θάλασσα) και υπόγεια ύδατα από τις δραστηριότητες των αεροδρομίων.
- να προστατεύσει και να ενισχύει τις οικολογικές αξίες προστατευόμενων περιοχών.

Διαχείριση κινδύνων από την άγρια ζωή

Κάθε αεροδρόμιο διαθέτει το δικό του Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Άγριας Ζωής (ΣΔΚΑΖ) ειδικά σχεδιασμένο ώστε να ανταποκρίνεται στις τοπικές περιβαλλοντικές συνθήκες. Το σχέδιο αναφέρεται σε:

- Εντοπισμό κινδύνων άγριας ζωής σε ακτίνα έως και 13 km από το αεροδρόμιο
- Εκτίμηση κινδύνου προσκρούσεων ειδών άγριας πανίδας σε αεροσκάφη
- Ενέργειες για την εξάλειψη του κινδύνου των προσκρούσεων
- Πρωτοβουλίες διατήρησης βιοποικιλότητας

Για κάθε αεροδρόμιο της **FG** κατατίθεται ετησίως στην Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ) έκθεση η οποία περιλαμβάνει δεδομένα για τα κάτωθι:

- Μηνιαίους κινδύνους άγριας πανίδα στο αεροδρόμιο
- Στατιστική ανάλυση προσκρούσεων ειδών άγριας πανίδας σε αεροσκάφη
- Εκτίμηση κινδύνου
- Μέτρα διαχείρισης άγριας πανίδας

Μία επιτροπή προσκρούσεων ειδών άγριας πανίδας σε αεροσκάφη συνεδριάζει ετησίως στα αεροδρόμια Κέρκυρας (CFU), Καβάλας (KVA) και Θεσσαλονίκης με σκοπό τον διάλογο με τους χρήστες του αεροδρομίου και τρίτα

ενδιαφερόμενα μέρη για θέματα που αφορούν την διαχείριση της άγριας πανίδας και την διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Η **FG** διαχειρίζεται τη βιοποικιλότητα στα αεροδρόμια και εργάζεται για να μειώσει τον δυνητικό αντίκτυπο των δραστηριοτήτων της στη βιοποικιλότητα της γύρω περιοχής.

Ορισμένες δραστηριότητες που ενδέχεται να επηρεάσουν τη βιοποικιλότητα σε κάθε αεροδρόμιο είναι:

- Δραστηριότητες συντήρησης εδάφους, συμπεριλαμβανομένης της εκκαθάρισης και κοπής βλάστησης.
- Καταπολέμηση ζιζανίων και επιβλαβών ζώων.
- Διαδικασίες ελέγχου επικίνδυνων ζώων.
- Κινήσεις οχημάτων ή αεροσκαφών.
- Κατασκευές και κατεδαφίσεις.

Οι δραστηριότητες μπορεί να προκαλέσουν:

- Μειωμένη φυσική βιοποικιλότητα
- Εισαγωγή και εξάπλωση ειδών ζιζανίων και επιβλαβών ζώων.
- Κατακερματισμό οικοτόπων από εκκαθαρίσεις που συνδέονται με νέα αναπτυξιακά έργα.
- Υποβάθμιση οικοτόπων βοσκής ή αναπαραγωγής.
- Απώλεια ιθαγενών ειδών από δραστηριότητες διαχείρισης ζιζανίων, επιβλαβών ζώων και πυρκαγιών

10.2 Σχέδιο δράσεων διαχείρισης της βιοποικιλότητας

Δράσεις που μπορούν να προστατεύσουν τις αξίες της βιοποικιλότητας είναι:

- Απασχόληση πρόσθετου προσωπικού με αποκλειστική ενασχόληση τον έλεγχο της άγριας πανίδας και την διατήρηση της βιοποικιλότητας.
- Συστηματική παρακολούθηση των ειδών πτηνών και των πληθυσμών αυτών στο αεροδρόμιο αλλά και πέριξ αυτού (σε ακτίνα έως και 13km) με έμφαση στην συμπεριφορά των

πηγών (π.χ. φωλεασμός, ανάπαυση, διάδρομοι πτήσεων) με την επιπρόσθετη βοήθεια της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας.

- Τακτική τροποποίηση οικοτόπων μέσω κοπής χόρτων και δέντρων.
- Εμπλουτισμός των μεθόδων ελέγχου της άγριας πανίδας (π.χ. πυροτεχνικά).
- Συνεχής εκπαίδευση του προσωπικού λειτουργίας της FG στην διαχείριση της άγριας πανίδας.
- Σεμινάρια ευαισθητοποίησης σχετικά με σχετικά με την αναγνώριση φιδιών, την προστασία των ερπετών, και την διαχείριση των αδέσποτων ζώων.
- Παγίδευση πτηνών και θηλαστικών και απομάκρυνση εκτός του χώρου του αεροδρομίου (έπειτα από ειδική άδεια από το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας).

- Διαδικασίες διαμόρφωσης τοπίου και οδηγίες με έμφαση στην χρήση τοπικών ενδημικών ειδών.
- Ελεγχόμενος ψεκασμός με χρήση βιολογικών παρασιτοκτόνων (ειδικά για υπερπληθυσμό ειδών όπως τα κουνούπια).
- Τα CEMP που έχουν εκπονηθεί για τα διάφορα κατασκευαστικά έργα προβλέπουν την αντιμετώπιση πιθανών επιπτώσεων στην βιοποικιλότητα.
- Οι ενοικιαστές, οι εργολάβοι και οι φορείς εκμετάλλευσης υποχρεούνται να διασφαλίσουν την ύπαρξη κατάλληλων συστημάτων και διαδικασιών για τη διαχείριση συγκεκριμένων περιβαλλοντικών κινδύνων που συνδέονται με τις δραστηριότητές τους.

Target	Timeframe
Παρακολούθηση χρήσεων γης εντός και εκτός αεροδρομίου.	Ετησίως
Καταγραφή ειδών πανίδας εντός και εκτός αεροδρομίου.	Ετησίως

Πίνακας 7 Στόχοι για τη βιοποικιλότητα.

10.3 Επιτεύγματα

Ορισμένα επιτεύγματα έως σήμερα περιλαμβάνουν:

- Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Άγριας Ζωής (ΣΔΚΑΖ) που περιλαμβάνουν εκτίμηση επικινδυνότητας από την άγρια πανίδα, ενέργειες για την εξάλειψη του κινδύνου προσκρούσεων ειδών άγριας πανίδας σε αεροσκάφη και διατήρηση της βιοποικιλότητας.
- Συστηματική παρακολούθηση και έλεγχος της άγριας πανίδας από στελέχη επιχειρησιακής λειτουργίας της FG.
- Συνεχής διαδικασία αναφοράς για την δραστηριότητα της άγριας πανίδας και προσκρούσεις στα αεροσκάφη.
- Παγίδευση και μετεγκατάσταση αδέσποτων ζώων.

- Διανομή φυλλαδίων σχετικά με τον ασφαλή χειρισμό των ζώων στο αεροδρόμιο.
- Συνεργασία με την οργάνωση «Δράση για την Άγρια Ζωή» για πληγωμένα ζώα που εντοπίζονται στο αεροδρόμιο Θεσσαλονίκης (SKG).
- Δράσεις ευαισθητοποίησης σχετικά με σχετικά με την αναγνώριση και την προστασία των ερπετών στο αεροδρόμιο Θεσσαλονίκης (SKG).
- Παρουσίαση του Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Άγριας Ζωής της Fraport Greece στο World Birdstrike Association, Βαρσοβία, 19-21 Νοεμβρίου 2018.

Εικόνα 12 Στις 17 Απριλίου 2018, ένας δακτυλιωμένος Ψαραετός (*Pandion haliaetus*) προσέκρουσε σε ένα αεροσκάφος στο αεροδρόμιο Κέρκυρας (CFU) ενώ δεν υπήρξε επίπτωση στην πτήση. Τα δεδομένα του δακτυλιδιού δόθηκαν στο κέντρο δακτυλίωσης του Πανεπιστημίου του Ελσίνκι. Οι λεπτομέρειες ανάκτησης αποκάλυψαν πως το πουλί δακτυλιώθηκε 2534km BBA του CFU, 1 χρόνο 9 μήνες and 2 ημέρες πριν από την ημερομηνία πρόσκρουσης στο αεροσκάφος

Εικόνα 13 Θηλυκό και αρσενικό Βραχοκίρκινο (Falco tinnunculus) στο αεροδρόμιο SKG, Απρίλιος 2019.

Εικόνα 14 Γκισάρι (*Aythya ferina*) στην λίμνη Βόλβη, Μάρτιος 2019.

11 Πολιτιστική κληρονομιά

11.1 Επισκόπηση

Η αιεφόρος και με σεβασμό διαχείριση των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς θα επιτευχθεί με:

- Ανάπτυξη και διατήρηση λεπτομερών γνώσεων όσον αφορά τα μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς εντός και πλησίον των περιοχών παραχώρησης της **FG**.
- Εντοπισμό των μνημείων αυτών εγκαίρως πριν την έναρξη της αναπτυξιακής διαδικασίας, έτσι ώστε τα εν λόγω μνημεία να μπορούν να ληφθούν υπόψη, να παρακαμφθούν και να προστατευτούν,
- Ανάπτυξη και υποβολή αιτήσεων βάσει της σχετικής νομοθεσίας, σε διαβούλευση με ενδιαφερόμενα μέρη, σχετικά με τις επιπτώσεις σε αυτά τα μνημεία όταν αυτό δεν μπορεί να αποφευχθεί.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή διαδικασιών για την κατάλληλη διαχείριση μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς κάνοντας χρήση των κατευθυντήριων αρχών της αποφυγής, της προστασίας και του μετριασμού.
- Εξασφάλιση συμμόρφωσης με τη σχετική νομοθεσία, τις σχετικές νόμιμες εγκρίσεις και τις διατάξεις της σύμβασης παραχώρησης.
- Εκπαίδευση του προσωπικού της **FG** όσον αφορά μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς εντός και πλησίον των περιοχών παραχώρησης της **FG** και τις κατάλληλες δράσεις όταν υπάρχουν επιπτώσεις στα εν λόγω μνημεία.

11.2 Σχέδιο διαχείρισης πολιτιστικής κληρονομιάς

Η διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς από την **FG** θα ακολουθεί τις διαδικασίες που ορίζονται στη Σύμβαση Παραχώρησης, με εφαρμογή των ακόλουθων πρακτικών:

- Δοκιμαστικές εκσκαφές για να εντοπιστεί αν υπάρχουν αρχαιότητες.
- Παρακολούθηση των κραδασμών, όπου είναι απαραίτητο.

- Διατήρηση της υπάρχουσας κτιριακής δομής, του περιβλήματος και των εσωτερικών μη δομικών στοιχείων τυχόν ιστορικού κτιρίου ή κτιρίου χαρακτηριστικού μιας ιστορικής συνοικίας.

Ορισμένα από τα αεροδρόμια της Ομάδας Α βρίσκονται κοντά σε σημαντικά μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς (π.χ. ανακηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι, εκκλησίες, μοναστήρια, τοποθεσίες σημαντικής αισθητικής αξίας κλπ.). Ειδικά στην περίπτωση της Κέρκυρας (CFU), τα σύνορα του ανακηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου της «Παλιάς Πόλης της Κέρκυρας ή Παλαιόπολης» (ΦΕΚ 178/ΑΑΠ/2012) κείτονται εντός του ΒΑ ορίου της περιοχής παραχώρησης.

Δραστηριότητες που ενδέχεται να επηρεάσουν την πολιτιστική κληρονομιά στα αεροδρόμια είναι οποιεσδήποτε δραστηριότητες εδαφικής διαταραχής που ενδέχεται να βλάψουν γνωστό ή άγνωστο μνημείο κληρονομιάς. Σε αυτές μπορεί να περιλαμβάνονται:

- Δραστηριότητες συντήρησης εδάφους, συμπεριλαμβανομένης της εκκαθάρισης και κοπής βλάστησης.
- Κατασκευές και κατεδαφίσεις.

Στόχος	Χρονοδιάγραμμα
Συντονισμός με το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού για την ανάπτυξη διαδικασίας πολιτιστικής κληρονομιάς εταιρικού επιπέδου συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας chance finds (σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 15 της ΣΠ).	Κατά τη διάρκεια των Επικείμενων Έργων
Ανάπτυξη ειδικών κατά τόπο σχεδίων πολιτιστικής διαχείρισης σε συνεργασία με τις ελληνικές αρχές και εξασφάλιση της εφαρμογής τους από τους εργολάβους.	Ολοκληρώθηκε – Ενημερώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα
Ανάπτυξη και διατήρηση βάσης δεδομένων πολιτιστικής κληρονομιάς εντός και πλησίον των περιοχών παραχώρησης της FG	Ολοκληρώθηκε – Ενημερώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα
Αύξηση της ευαισθητοποίησης του προσωπικού της FG και των ενοικιαστών στα αεροδρόμια σχετικά με τα διάφορα πολιτιστικά μνημεία εντός των περιοχών παραχώρησης της FG, τη σημασία αυτών των μνημείων και τη διαδικασία προστασίας αυτών των μνημείων	Σε εξέλιξη-συνεχής διαδικασία

Πίνακας 8 Στόχοι για πολιτιστική κληρονομιά.

11.3 Επιτεύγματα

Για κάθε αεροδρόμιο της FG, έχει ήδη δημιουργηθεί ένας κατάλογος με σχετικούς τύπους πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ο κατάλογος ήταν τμήμα του σχεδίου δράσης για την πολιτιστική κληρονομιά που εφαρμόστηκε από την FG και περιλαμβάνει τα ακόλουθα (κατά περίπτωση) ανά αεροδρόμιο:

- Αρχαιολογικούς χώρους και σχετικές ζώνες προστασίας τους,
- Σημεία ενδιαφέροντος σε σχέση με τις πολιτιστικές και πνευματικές πεποιθήσεις,
- Τεχνουργήματα και ερείπια σημαντικών δομών,
- Τοποθεσίες εξαιρετικής ομορφιάς και παραδοσιακούς οικισμούς και
- Αρχιτεκτονικά ορόσημα και κτίσματα ιδιαίτερης ωραιότητας και/ή σπουδαιότητας.

Το Σχέδιο Δράσης για την Πολιτισμική Κληρονομιά περιλαμβάνει τη **Διαδικασία Τυχαίων Ευρημάτων**, η οποία στοχεύει στην αντιμετώπιση της πιθανότητας εύρεσης αρχαιοτήτων κατά τις δραστηριότητες εκσκαφών στα Περιφερειακά Αεροδρόμια και την παροχή πρωτοκόλλων για την εξασφάλιση

της τεκμηρίωσης και προστασίας των Αρχαιοτήτων.

Η διαδικασία αποσκοπεί στην:

- Αποφυγή σημαντικών επιπτώσεων σε αρχαιότητες
- Περιγραφή των διατάξεων για τη διαχείριση των τυχαίων ευρημάτων μέσα από τη διαδικασία τυχαίων ευρημάτων που θα εφαρμοστεί σε περίπτωση που ανακαλυφθούν τυχαία ευρήματα.

Η διαδικασία περιλαμβάνει προδιαγραφές και τις ελάχιστες απαιτήσεις για τον Εργολάβο καθώς και για Τρίτα Μέρη, ώστε να δημιουργήσουν δικές τους διαδικασίες ανάλογες με το μέγεθος και είδος των εργασιών τους.

Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού έχει εκδώσει άδειες για όλα τα αεροδρόμια της Ομάδας Α για εργασίες εκσκαφών. Η σχετική απόφαση αναφέρει ότι κατά την διάρκεια των εκσκαφών παρών θα είναι αρχαιολόγος. Η παρουσία αρχαιολόγου διασφαλίζει την αναγνώριση και λεπτομερή καταγραφή των ευρημάτων εντός των περιοχών των έργων.

Το Κεντρικό Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής ενέκρινε το νέο σχεδιασμό και των 7 αεροδρομίων της Ομάδας Α.

12 Ποιότητα του αέρα

12.1 Επισκόπηση

Η **FG** διαχειρίζεται τις λειτουργίες των αεροδρομίων κατά τρόπο που αποτρέπει εκπομπές στην ατμόσφαιρα που προκαλούν ενόχληση ή βλάβη στους γείτονες.

Ορισμένες δραστηριότητες που παράγουν εκπομπές στην ατμόσφαιρα είναι:

- Λειτουργίες εδάφους αεροσκαφών, συμπεριλαμβανομένου του ανεφοδιασμού.
- Λειτουργίες οχημάτων και εξοπλισμού.
- Χρήση κλιματιστικών, αντλιών και γεννητριών.
- Γενική συντήρηση αεροσκαφών, συμπεριλαμβανομένων εργασιών βαφής με ψεκάσμο και απομάκρυνσης χρωμάτων, δραστηριοτήτων συνεργείων και εργασιών καθαρισμού με χρήση οργανικών διαλυτών.
- Χρήση μονάδων ισχύος εδάφους και βοηθητικών μονάδων ισχύος.
- Συντήρηση εδαφών, συμπεριλαμβανομένης της απομάκρυνσης βλάστησης και καταπολέμησης των ζιζανίων.
- Κατασκευές και κατεδαφίσεις.

Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να προκαλέσουν:

- Εκπομπές στην ατμόσφαιρα, συμπεριλαμβανομένων αερίων του θερμοκηπίου και ενδεχομένως ουσιών που καταστρέφουν το όζον.
- Μειωμένη ορατότητα (κυρίως λόγω σκόνης ή καπνού).
- Όχληση ή προβλήματα υγείας στο κοινό.
- Δυσάρεστες ή ενοχλητικές οσμές (π.χ. οσμές καυσίμων).

12.2 Δράσεις προστασίας

Στα μέτρα για τη διαχείριση των πιθανών επιπτώσεων στην ποιότητα του αέρα περιλαμβάνονται:

- Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και επαγωγές.

- Σχέδιο παρακολούθησης και εφαρμογή των μέτρων που επιβάλλονται από τους Περιβαλλοντικούς Όρους. Το σχέδιο περιλαμβάνει τύπο και συχνότητα των υπό παρακολούθηση παραμέτρων και του εξοπλισμού παρακολούθησης. Τα συλλεχθέντα δεδομένα αξιολογούνται, υπολογίζονται οι ισορροπιακές καμπύλες και παρουσιάζονται οι μελλοντικές τάσεις. Σε περίπτωση υπέρβασης ορίων, θα λαμβάνονται σχετικά μέτρα.
- Κατάλληλη συλλογή και διάθεση ουσιών από κλιματιστικές μονάδες που καταστρέφουν το όζον.
- Συντήρηση οχημάτων και εξοπλισμού σύμφωνα με τα καθορισμένα πρότυπα.

Το CEMP περιλαμβάνει **Σχέδιο Διαχείρισης Σκόνης** σχετικό με έργα κατασκευής για την αντιμετώπιση πιθανών τοπικών επιπτώσεων στην ποιότητα του αέρα, συμπεριλαμβάνοντας και μέτρα περιορισμού της σκόνης.

Προκειμένου να εξαιφεθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις στην ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα κατά τη διάρκεια του χειρισμού των υλικών, ο Κατασκευαστής θα προχωρήσει στα ακόλουθα μέτρα σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς όρους του έργου:

1. Χρήση του ανασκαφθέντος υλικού για επιχώσεις εντός του εργοταξίου, λαμβάνοντας υπόψη:

- το περιεχόμενο του υλικού και τη δυνατότητα χρήσης του ως έχει ή με εμπλουτισμό
- η θέση των περιοχών προσωρινής εναπόθεσης

2. Το αναγκαίο υλικό για την κατασκευή του έργου, το οποίο δεν είναι δυνατό να προέλθει από τις εκσκαφές, θα μεταφερθεί από υφιστάμενα και νόμιμα λατομεία, σε συμμόρφωση με τους Περιβαλλοντικούς Όρους.

Τα μέτρα μετριασμού που μπορούν να εφαρμοστούν, εάν χρειάζεται, περιλαμβάνουν τις ακόλουθες επιλογές:

- Επιφανειακή διαβροχή σε διαταραγμένες εκτάσεις σε εργοτάξια και σε άλλες μη επικαλυμμένες επιφάνειες για τη μείωση της εκπομπής σωματιδίων από τα οχήματα.
- Καλυμμένα φορτηγά για την πρόληψη της διασποράς της σκόνης.
- Πλύσιμο τροχών από λάσπη και σκόνη πριν από την έξοδο από το εργοτάξιο.
- Περίφραξη ολόκληρης της περιοχής του εργοταξίου, για τον περιορισμό της διασποράς σκόνης και άλλων ρύπων κατά τη διάρκεια των εργασιών κατασκευής.
- Μέτρα για την αποτροπή της εξάπλωσης στερεών σε περίπτωση βροχοπτώσεων.

Επιπροσθέτως ο Εργολάβος έχει δημιουργήσει και έχει θέσει σε εφαρμογή ένα **Σχέδιο Διαχείρισης Ποιότητας του Αέρα για εσωτερικούς χώρους** για την αντιμετώπιση της σκόνης κατά την διάρκεια των εργασιών κατασκευής σε εσωτερικούς χώρους. Το σχέδιο περιλαμβάνει μέτρα μείωσης της σκόνης και τροποποιείται αναλόγως για κάθε αεροδρόμιο.

Η **FG** προγραμματίζει επίσης τη σταδιακή αντικατάσταση κλιματιστικών μονάδων σε τερματικούς σταθμούς που χρησιμοποιούν επιβλαβείς ουσίες για το όζον.

Ενοικιαστές, εργολάβοι και φορείς εκμετάλλευσης υποχρεούνται να διασφαλίσουν την ύπαρξη κατάλληλων συστημάτων και διαδικασιών για τη διαχείριση συγκεκριμένων περιβαλλοντικών κινδύνων ποιότητας του αέρα που συνδέονται με τις δραστηριότητές τους.

Η **FG** επιθεωρεί τακτικά τις δραστηριότητες του αερολιμένα καθώς και των ενοικιαστών και εργολάβων. Σε περίπτωση μη ανεκτών εκπομπών αερίων που προκαλούνται από τις δραστηριότητές τους, οι φορείς εκμετάλλευσης υποχρεούνται να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για την παρακολούθηση, διαχείριση ή αποκατάσταση των επιπτώσεων.

Στόχος	Χρονοδιάγραμμα
Εξασφάλιση κατάλληλου σέρβις και συντήρησης του εξοπλισμού.	Σε εξέλιξη – Καθ' όλη την περίοδο παραχώρησης
Σχέδιο παρακολούθησης του αέρα για όλα τα αεροδρόμια.	Ενδιάμεσο σχέδιο παρακολούθησης σε εξέλιξη- 2018 και 2019
Ποσοτικοποίηση CO ₂	Ετησίως
Πιστοποίηση υπολοίπων 2 αεροδρομίων κατά το Airport Carbon Accreditation Program	2019-2020

Πίνακας 9 Στόχοι για την ποιότητα του αέρα.

12.3 Επιτεύγματα

Η FG έχει ήδη εφαρμόσει ένα [Ενδιάμεσο Πρόγραμμα Παρακολούθησης της Ατμόσφαιρας](#) σε συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Το Σχέδιο υποβλήθηκε στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας ως παράρτημα των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων στους Φακέλους Τροποποίησης των Περιβαλλοντικών Όρων, εγκρίθηκε και ενσωματώθηκε στις τροποποιήσεις των Περιβαλλοντικών Όρων και υλοποιείται τα έτη 2018-2019.

Επιπρόσθετα στις προαναφερθείσες μελέτες παρουσιάστηκε η μοντελοποίηση της ποιότητας του αέρα η οποία απεικόνιζε την αναμενόμενη ατμοσφαιρική ποιότητα σε συνάρτηση με πρόβλεψη της επιβατικής κίνησης για τα ερχόμενα χρόνια. Το Ενδιάμεσο Πρόγραμμα Παρακολούθησης της Ατμόσφαιρας εφαρμόστηκε κατά το έτος 2018 ως ακολούθως:

Πραγματοποιήθηκαν [Μετρήσεις Ποιότητας Ατμόσφαιρας](#) από τον Ιούλιο έως τον Σεπτέμβριο του 2018 σε όλα τα επτά αεροδρόμια.

Οι ρύποι που μετρήθηκαν περιλαμβάνουν το διοξείδιο του θείου (SO₂), το διοξείδιο του αζώτου (NO₂), το βενζόλιο (C₆H₆), τα αιωρούμενα σωματίδια (PM₁₀ & PM_{2,5}) και το όζον (O₃).

Πραγματοποιήθηκε [Μοντελοποίηση Ποιότητας Ατμόσφαιρας](#) για όλα τα αεροδρόμια της Ομάδας Α. Με χρήση των λογισμικών α) US FAA Emissions & Dispersion Modeling System (EDMS) και β) US EPA AERMOD υπολογίστηκαν οι συγκεντρώσεις και οι αντίστοιχες ισορροπαντικές καμπύλες για τους ακόλουθους ρύπους:

- Οξείδια του αζώτου (NO_x)
- Οξείδια του θείου (SO_x)
- Αιωρούμενα Σωματίδια (PM₁₀)
- Βενζόλιο (C₆H₆)

Τα δεδομένα εισόδου περιελάμβαναν την επιβατική κίνηση όπως απεικονίζεται από τις Κινήσεις Εναέριας Κυκλοφορίας (ΚΕΚ), μετεωρολογικά δεδομένα, εξοπλισμός επίγειας εξυπηρέτησης κλπ. για την περίοδο αιχμής και ετησίως.

Τα αποτελέσματα του Προγράμματος Παρακολούθησης παρατίθενται στα Ετήσια Περιβαλλοντικά Δελτία τα οποία δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της FG σύμφωνα με τις

απαιτήσεις των Περιβαλλοντικών Όρων κάθε αεροδρομίου της Ομάδας Α.

[Ποσοτικοποίηση Αερίων του Θερμοκηπίου \(εκτίμηση βάσης\)](#) για όλα τα αεροδρόμια της Ομάδας Α. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τον ποσοτικό προσδιορισμό των εκπομπών GHG βασίστηκε στα εξής:

- Airport Carbon Accreditation Guidance Document, Issue 11, February 2019.
- ISO 14064-1: 2006 Αέρια θερμοκηπίου - Μέρος 1: Προδιαγραφές με καθοδήγηση σε επίπεδο οργανισμού για τον ποσοτικό προσδιορισμό και την αναφορά εκπομπών και απορροφήσεων αερίων θερμοκηπίου.
- Πρωτόκολλο αερίου θερμοκηπίου, WRI. (GHG Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard, Revised Edition, and GHG Protocol Project Quantification Standard).
- Εγχειρίδιο καθοδήγησης: Διαχείριση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου για αερολιμένα, ACI, 2009.

Οι εκπομπές περιλαμβάνουν τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου για όλες τις άμεσες εκπομπές (πεδίο 1) και τις έμμεσες εκπομπές από την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, θερμότητας ή ατμού που αγοράζεται (πεδίο 2) που παράγεται εντός των ορίων κάθε αερολιμένα βάσει των ορισμών που περιέχονται στο πρωτόκολλο GHG.

Ο ακόλουθος πίνακας περιλαμβάνει τις συνολικές εκπομπές (πεδία 1 και 2) ανά αεροδρόμιο για το έτος αναφοράς 2018::

Αεροδρόμιο	Κωδικός IATA	Συνολικές εκπομπές (t CO ₂)
Θεσσαλονίκη	SKG	7.375,3
Κέρκυρα	CFU	2.783,3
Χανιά	CHQ	4.493,4
Ζάκυνθος	ZTH	2.213,9
Κεφαλονιά	EFL	757,1
Άκτιο	PVK	1.026,2
Καβάλα	KVA	1.197,8

Πίνακας 10: Συνολικές εκπομπές CO₂ 2018 ανά αεροδρόμιο

Τα αεροδρόμια Θεσσαλονίκης και Κεφαλονιάς εντάχθηκαν στο πρόγραμμα πιστοποίησης Airport Carbon Accreditation και οι διαδικασίες

διαχείρισης άνθρακα πιστοποιήθηκαν στο Επίπεδο 1 (Χαρτογράφηση).

Τα υπόλοιπα πέντε αεροδρόμια πιστοποιήθηκαν σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προτύπου EN ISO 14064-1.

Εικόνα 15 Κινητός σταθμός παρακολούθησης ποιότητας ατμόσφαιρά στο αεροδρόμιο Θεσσαλονίκης (SKG)

Εικόνα 16 Ετήσιες συγκεντρώσεις NOx στο αεροδρόμιο Χανίων (CHQ)

13 Θόρυβος

13.1 Επισκόπηση

Οι απαιτήσεις θορύβου έχουν εφαρμογή στον θόρυβο που σχετίζεται με τις δραστηριότητες εδάφους των αερολιμένων και τις διαδικασίες προσγείωσης και απογείωσης αεροσκαφών, καθώς και με τη λειτουργία ή το ρελαντί των κινητήρων των αεροσκαφών στις πίστες.

Οι περί τον αερολιμένα αποδέκτες του θορύβου που μπορεί να επηρεαστούν είναι κατά κύριο λόγο οι πέριξ ή γειτονικές σε ορισμένες περιπτώσεις αστικές περιοχές και η τοπική πανίδα.

Κατά τη διάρκεια των εργασιών συντήρησης και των επικείμενων έργων, υπάρχει προσεκτική διαχείριση του θορύβου ώστε να μειωθούν οι επιπτώσεις εκτός του χώρου.

Η **FG** θα διαχειρίζεται το θόρυβο κατά τρόπον ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν προκαλεί ενοχλήσεις ούτε επηρεάζει δυσμενώς τους γειτονικούς αποδέκτες. Δραστηριότητες που μπορεί να δημιουργήσουν θόρυβο μπορεί να είναι:

- Διαδικασίες προσγείωσης και απογείωσης αεροσκαφών.
- Λειτουργία κινητήρων αεροσκαφών στο έδαφος και στο ρελαντί στις πίστες.
- Δραστηριότητες συντήρησης και δοκιμών αεροσκαφών.
- Σταθερός και κινητός εξοπλισμός.
- Γενικές δραστηριότητες συντήρησης αεροδρομίων και υποδομών.
- Κυκλοφορία στο εσωτερικό οδικό δίκτυο.
- Δραστηριότητες ενοικιαστών και φορέων εκμετάλλευσης.
- Εργασίες κατασκευής και κατεδάφισης (μόνο προσωρινές για τη διάρκεια υλοποίησης των Επικείμενων Έργων).

Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να προκαλέσουν:

- Όχληση στους φορείς εκμετάλλευσης και την κοινότητα.
- Διαταραχές στη συμπεριφορά φωλιάσματος και αναπαραγωγής της τοπικής πανίδας.

Το αεροδρόμιο Θεσσαλονίκης ξεπέρασε τις 50.000 ΚΕΚ εντός του 2018 και κατά συνέπεια απαιτείται Στρατηγική Χαρτογράφηση Θορύβου σύμφωνα με την Οδηγία 2002/49/ΕΕ. Η χαρτογράφηση αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2019 και θα υποβληθεί προς έγκριση στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

13.2 Σχέδιο διαχείρισης θορύβου

Η **FG** προγραμματίζει να εκπονήσει ένα σχέδιο διαχείρισης θορύβου κατά τη διάρκεια της περιόδου λειτουργίας, για κάθε αερολιμένα.

Το Σχέδιο παρακολούθησης και εφαρμογή των μέτρων επιβάλλονται από τους Περιβαλλοντικούς Όρους. Το σχέδιο περιλαμβάνει τον τύπο και τη συχνότητα των υπό παρακολούθηση παραμέτρων και του εξοπλισμού παρακολούθησης. Τα συλλεχθέντα δεδομένα αξιολογούνται, υπολογίζονται ισοθρουβικές καμπύλες και παρουσιάζονται οι μελλοντικές τάσεις θορύβου. Σε περίπτωση υπέρβασης ορίων, θα λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα.

Στα μέτρα για τη διαχείριση των πιθανών επιπτώσεων από τις εκπομπές θορύβου περιλαμβάνονται:

- Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και επαγωγές.
- Καταγραφή, διερεύνηση και παρακολούθηση των ερευνών θορύβου.
- Εφαρμογή επιχειρησιακών διαδικασιών για δραστηριότητες πρόκλησης θορύβου.
- Επιθεωρήσεις σε ενοικιαστές και στα έργα κατασκευής.
- Πολιτική λειτουργίας των κινητήρων των αεροσκαφών επί του εδάφους και αναθεώρηση της πολιτικής κατόπιν αναπληροφόρησης από επιχειρησιακά θέματα του αερολιμένα καθώς και από τους ενοικιαστές.
- Τακτικό σέρβις και συντήρηση οχημάτων και εξοπλισμού.

Τα CEMP's περιλαμβάνουν Σχέδιο Διαχείρισης Θορύβου, έτσι ώστε να διατηρούνται τα επιτρεπτά όρια θορύβου

κατά την διάρκεια της κατασκευής. Ο εργολάβος προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

1. Ο Εργολάβος έχει εκτιμήσει τις θέσεις των κατασκευαστικών περιοχών στις οποίες θα εκτελεστούν οι δραστηριότητες λαμβάνοντας υπόψη και το προγραμματισμένο χρονοδιάγραμμα των δραστηριοτήτων.
2. Ο Εργολάβος πραγματοποιεί μετρήσεις θορύβου, ώστε να διασφαλίσει ότι βρίσκεται εντός των επιτρεπτών, από την νομοθεσία, ορίων.
3. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει δυνατότητα τροποποίησης του χρονοδιαγράμματος του έργου, ο ανάδοχος θα διερευνήσει την ευκαιρία να μειώσει τη διάρκεια των θορυβωδών δραστηριοτήτων και / ή να προχωρήσει με τα ακόλουθα μέτρα:

- Έλεγχο και μείωση του θορύβου κατασκευής με φράγματα θορύβου, ειδικά σε περιοχές κοντά σε ευαίσθητες ζώνες θορύβου, όπου υπερβαίνουν τα όρια.
- Μέτρα για ρύθμιση της κυκλοφορίας των φορτηγών οχημάτων εντός και εκτός εργοταξίου. Για να γίνει αυτό ο Εργολάβος θα καθορίζει τις διαδρομές των οχημάτων.

Η FG επιθεωρεί τακτικά τις δραστηριότητες του αερολιμένα, των ενοικιαστών, των εργολάβων και των φορέων εκμετάλλευσης. Οι ενοικιαστές, οι εργολάβοι και οι φορείς εκμετάλλευσης υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ύπαρξη κατάλληλων συστημάτων και διαδικασιών για τη διαχείριση ειδικών σχετικών με τον θόρυβο περιβαλλοντικών κινδύνων που συνδέονται με τις δραστηριότητές τους.

Στόχος	Χρονοδιάγραμμα
Σχέδιο παρακολούθησης θορύβου και εφαρμογή του.	Ενδιάμεσο σχέδιο παρακολούθησης σε εξέλιξη – 2018 και 2019
Έγκαιρη διερεύνηση τυχόν αναφερόμενης ανεπιθύμητης δημιουργίας θορύβου	Όταν απαιτείται
Στρατηγική χαρτογράφηση θορύβου στο αεροδρόμιο Θεσσαλονίκης (SKG)	Εντός του 2019

Πίνακας 11 Στόχοι για τον θόρυβο.

13.3 Επιτεύγματα

Η FG έχει ήδη υλοποιήσει [Μετρήσεις Θορύβου](#) για την περίοδο αιχμής του 2016 και 2017 σε κάθε αερολιμένα.

Επιπροσθέτως, η FG έχει ήδη εφαρμόσει ένα [Ενδιάμεσο Πρόγραμμα Παρακολούθησης Θορύβου](#) σε συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Το Σχέδιο υποβλήθηκε στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας ως παράρτημα των μελετών αξιολόγησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων στους Φακέλους Τροποποίησης των Περιβαλλοντικών Όρων, εγκρίθηκε και ενσωματώθηκε στις τροποποιήσεις των Περιβαλλοντικών Όρων και θα υλοποιηθεί στα έτη 2018-2019.

[Μετρήσεις θορύβου](#) πραγματοποιήθηκαν κατά την περίοδο Ιουλίου – Σεπτεμβρίου 2018 και στα 7 αεροδρόμια. Οι δείκτες θορύβου L_{den}

και L_{night} μετρήθηκαν και ακολούθησε η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

[Μοντελοποίηση επιπέδων θορύβου](#) πραγματοποιήθηκε για όλα τα αεροδρόμια της Ομάδας Α. Με τη χρήση ειδικού λογισμικού υπολογίστηκαν οι ισοθορυβικές καμπύλες για τους δείκτες L_{den} και L_{night} .

Τα αποτελέσματα του προγράμματος παρακολούθησης θορύβου συμπεριλήφθηκαν στα Ετήσια Περιβαλλοντικά Δελτία για κάθε αεροδρόμιο, τα οποία δημοσιεύθηκαν στην ιστοσελίδα της εταιρείας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τους Περιβαλλοντικούς Όρους του κάθε αεροδρομίου για την ομάδα Α.

Η FG έχει δημιουργήσει ένα «κανάλι επικοινωνίας» με το κοινό μέσω δύο ηλεκτρονικών διευθύνσεων (info@fraport-greece.com & environmental@fraport-greece.com), όπου παράπωνα (π.χ. που σχετίζονται με το θόρυβο) ή ακόμη και

προτάσεις για βελτίωση. Όταν ένα παράπονο κοινοποιείται στην εταιρεία τότε το τμήμα Ποιότητας, Περιβάλλοντος Ασφάλειας και Υγείας λαμβάνει μέτρα ώστε να εντοπίσει τη πηγή του προβλήματος και να εφαρμόσει όλες τις απαραίτητες διορθωτικές ενέργειες.

Εικόνα 17 Εξοπλισμός μέτρησης θορύβου.

Εικόνα 18 Ισοθορυβικές δείκτη L_{den} για το έτος 2018, Αεροδρόμιο Θεσσαλονίκης (SKG).

14 Διαχείριση αποβλήτων

14.1 Επισκόπηση

Η **FG** θα διασφαλίσει ότι η αποθήκευση, ο χειρισμός και η χρήση αποβλήτων (επικίνδυνων και μη) πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τα πρότυπα και τον κρατικό σχεδιασμό για τη διαχείριση αποβλήτων.

Κύριος στόχος είναι να παράγονται λιγότερα απόβλητα όπου είναι δυνατόν. Θα προωθηθεί ο διαχωρισμός των αποβλήτων στην πηγή για όλο το προσωπικό και τους ενοικιαστές.

Η ανακύκλωση και η επαναχρησιμοποίηση έχουν εξαιρετική σπουδαιότητα για την FG και θα εφαρμοστούν καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου λειτουργίας, συμπεριλαμβανομένων των κατασκευαστικών έργων.

Γράφημα 2: Βασικοί στόχοι της FG όσον αφορά τη διαχείριση αποβλήτων

Οι λειτουργίες του αεροδρομίου παράγουν αναπόφευκτα στερεά απόβλητα σε καθημερινή βάση από διάφορες πηγές στις οποίες περιλαμβάνονται το προσωπικό, οι επιβάτες, οι ενοικιαστές και οι χειριστές. Επίσης, χρησιμοποιούνται διάφορα επικίνδυνα υλικά όπως λιπαντικά και ορυκτέλαια, ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές, ελαστικά, ηλεκτρονικός και ηλεκτρικός εξοπλισμός κλπ. Τα επικίνδυνα υλικά μπορεί να βλάψουν πρόσωπα, ιδιοκτησίες ή το περιβάλλον. Κατά συνέπεια, πρέπει να αντιμετωπίζονται και να χρησιμοποιούνται με τον κατάλληλο τρόπο. Όπου είναι εφικτό, η **FG** θα υποκαταστήσει, θα μειώσει ή θα εξαλείψει τη χρήση επικίνδυνων υλικών και τα χρησιμοποιημένα θα ανακυκλώνονται καταλλήλως σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

Την ευθύνη για τα στερεά απόβλητα καθώς και για τα επικίνδυνα υλικά που βρίσκονται σε επιμέρους εγκαταστάσεις διατηρούν οι ενοικιαστές του αεροδρομίου.

Ορισμένες δραστηριότητες που σχετίζονται με επικίνδυνα υλικά μπορεί να είναι:

- Η αποθήκευση και διακίνηση φορτίων καυσίμων χύδην, συμπεριλαμβανομένων των αεροπορικών καυσίμων, της αμόλυβδης και του ντίζελ.
- Ο ανεφοδιασμός αεροσκαφών και το πλύσιμο οχημάτων και αεροσκαφών.
- Ο ανεφοδιασμός οχημάτων στο πρατήριο καυσίμων.
- Η συντήρηση αεροσκαφών, οχημάτων και εγκαταστάσεων μηχανολογικού και ηλεκτρικού εξοπλισμού.
- Κατασκευές, χωματοουργικές εργασίες και κατεδαφίσεις.
- Λειτουργίες каранτίνας.
- Η γενική λειτουργία του αεροδρομίου, κατασκευές, συντήρηση και διαμόρφωση τοπίου, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης των ζιζανίων και των επιβλαβών ζώων.

Οι δραστηριότητες αυτές μπορεί να προκαλέσουν:

- Απελευθέρωση επικίνδυνων υλικών με αποτέλεσμα μόλυνση των υδάτων, του εδάφους και του αέρα
- Επιπτώσεις στην υγεία του ανθρώπου και του οικοσυστήματος.

14.2 Σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων

Διαδικασίες Διαχείρισης Αποβλήτων έχουν δημιουργηθεί έτσι ώστε να προσδιορίζονται καταλλήλως οι ροές αποβλήτων, να διαχωρίζονται και να υφίστανται κατάλληλη επεξεργασία, σύμφωνα με τις ακόλουθες κατευθύνσεις:

- Διαχωρισμός των διαφόρων τύπων στερεών αποβλήτων στο σημείο παραγωγής. Χρήση ειδικά σχεδιασμένων κάδων απορριμμάτων για διαχωρισμό χαρτιού, μετάλλων-πλαστικού, γυαλιού και οργανικών.
- Ειδικό χώρο για τη συλλογή και αποθήκευση ανακυκλώσιμων υλικών.
- Διάθεση και κατάλληλη ανακύκλωση επικίνδυνων αποβλήτων από πιστοποιημένους χειριστές.

- Δοχεία απορριμμάτων γύρω από το αεροδρόμιο για τους επιβάτες και τους ενοικιαστές, μεταφορά των απορριμμάτων σε επιτόπιους κάδους και συμπιεστές, στη συνέχεια δε μεταφορά τους σε εξωτερικές εγκαταστάσεις επεξεργασίας.

Οι διαδικασίες Υγείας & Ασφάλειας της **FG's** περιλαμβάνουν λεπτομερείς διαδικασίες σχετικά με την αποθήκευση, χειρισμό και διάθεση αμιαντούχων και άλλων επικίνδυνων υλικών, διατήρηση μητρώου αμιάντου, αναφορά συμβάντων υγιεινής και ασφάλειας κ.λπ.

Οι ενοικιαστές, οι εργολάβοι και λοιποί φορείς εκμετάλλευσης αερολιμένων υποχρεούνται επίσης να διασφαλίζουν την ύπαρξη κατάλληλων συστημάτων και/ή διαδικασιών για τη διαχείριση συγκεκριμένων περιβαλλοντικών κινδύνων που συνδέονται με τις δραστηριότητές τους και να συμμορφώνονται με τις σχετικές νομοθετικές απαιτήσεις διαχείρισης αποβλήτων.

Η **FG** θα επιθεωρεί τακτικά τις δραστηριότητες των ενοικιαστών, των εργολάβων και των φορέων εκμετάλλευσης στο αεροδρόμιο για τον έλεγχο των περιβαλλοντικών κινδύνων που συνδέονται με τις δραστηριότητές τους σε σχέση με επικίνδυνα υλικά.

Η διαχείριση επικίνδυνων υλικών αντιμετωπίζεται επίσης μέσω των CEMP για τα συναφή κατασκευαστικά έργα. Το σχέδιο διαχείρισης των αποβλήτων κατασκευής αποσκοπεί στη μείωση των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων που διατίθενται σε χώρους υγειονομικής ταφής και αποτέφρωσης με ανάκτηση, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση υλικών. Ο κατασκευαστής θα θέσει τους ακόλουθους στόχους:

- Εκτροπή αποβλήτων από χώρους υγειονομικής ταφής
- Επανεπίχωση των αδρανών υλικών που παράγονται κατά τη διάρκεια των χωματουργικών εργασιών στην περιοχή
- Εγκαθίδρυση χωριστών εγκαταστάσεων συλλογής (δοχεία, κάδους, σημεία συλλογής) για διαχωρισμένα ή ανακυκλώσιμα υλικά σύμφωνα με τους Περιβαλλοντικούς Όρους
- Συνεργασία μόνο με πλήρως αδειοδοτημένους μεταφορείς και δέκτες

- Επιλογή κατάλληλων δομικών υλικών που θα διασφαλίζουν τη μεγιστοποίηση της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης
- Μείωση των αποβλήτων όπου είναι δυνατόν
- Επαναχρησιμοποίηση υλικών όπου είναι δυνατόν

Επικίνδυνα υλικά σχετικά με δραστηριότητες της **FG** θα υπόκεινται σε διαφορετικούς μηχανισμούς διαχείρισης ανάλογα με τη φύση της δραστηριότητας.

Στους μηχανισμούς αυτούς περιλαμβάνονται:

- Σχέδιο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης - περιλαμβάνει διαδικασίες για την αντιμετώπιση πετρελαιοκηλίδων, συντήρηση σιφωνίων κατακράτησης οσμών, αναφορά περιβαλλοντικών συμβάντων, ελέγχους ενοικιαστών κλπ.
- Σχέδιο έκτακτης ανάγκης αερολιμένα - λεπτομερείς διαδικασίες αντιμετώπισης μείζονων συμβάντων σχετικών με επικίνδυνα υλικά, καύσιμα και πετρελαιοκηλίδες.

Όσον αφορά τα υλικά που περιέχουν αμιάντο, θα εφαρμοστεί ένα σχέδιο διαχείρισης αμιάντου με τις ακόλουθες δράσεις:

- α. Επισήμανση των υλικών ως αμιαντούχων υλικών.
- β. Κοινοποίηση του προσωπικού που εργάζεται κοντά σε αυτά τα υλικά.
- γ. Αποφυγή διαταραχής των υλικών αμιάντου.
- δ. Προληπτική βαφή εξωτερικών επιφανειών με πλαστική βαφή (προαιρετικά).
- ε. Βέλτιστη λύση: Προγραμματισμένη αφαίρεση των υλικών αμιάντου από εξειδικευμένη και αδειοδοτημένη εταιρεία.

στ. Μετά την αφαίρεση του αμιάντου, οι εγκαταστάσεις πρέπει να αξιολογηθούν διενεργώντας οπτική επιθεώρηση και παρακολούθηση του αέρα σύμφωνα με τη σχετική ελληνική νομοθεσία για την έκδοση Πιστοποιητικών Εκκαθάρισης - Πιστοποιητικών Επανεγκατάστασης. Η αξιολόγηση θα πρέπει να διεξαχθεί από ανεξάρτητο εργαστήριο διαπιστευμένο από το Ελληνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ) για δειγματοληψία και ανάλυση του αέρα όσον αφορά τον αμιάντο.

Μέρος των CEMP είναι το Σχέδιο Διαχείρισης Επικίνδυνων Ουσιών (ΣΔΕΟ) αποτελεί μέρος του ΣΠΔ-Κ Το παρόν έγγραφο περιγράφει τις επικίνδυνες ουσίες που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ή αποθηκευτούν ως μέρος

των κατασκευαστικών δραστηριοτήτων και τον τρόπο διαχείρισης των κινδύνων που συνδέονται με αυτές τις ουσίες.

Το έγγραφο αυτό έχει συνταχθεί για δύο διαφορετικούς σκοπούς:

- να παρέχει πληροφορίες στην κατασκευαστική ομάδα σχετικά με τις αποδεκτές μεθοδολογίες διαχείρισης κατά τη διάρκεια της φάσης κατασκευής και

- να παρέχει πληροφορίες στις αρμόδιες αρχές προκειμένου να αποδειχθεί ότι οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι που απορρέουν από την αποθήκευση και τη χρήση επικίνδυνων ουσιών έχουν εξεταστεί και γίνονται οι κατάλληλοι χειρισμοί από την κατασκευαστική ομάδα.

Στόχος	Χρονοδιάγραμμα
Δημιουργία Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Απορριμμάτων για όλα τα αεροδρόμια, με ιδιαίτερη αναφορά στη διαλογή στην πηγή.	Τέλος 2019
Δημιουργία Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων για όλα τα αεροδρόμια.	Τέλος 2019
Παρακολούθηση πρακτικών αποθήκευσης και χειρισμού χημικών κατά τη διάρκεια εσωτερικών ελέγχων και ελέγχων ενοικιαστών.	Κατά το εσωτερικό χρονοδιάγραμμα και το χρονοδιάγραμμα ελέγχου ενοικιαστών
Παρακολούθηση της διαθεσιμότητας ενημερωμένων δελτίων δεδομένων ασφαλείας υλικών στα σημεία χρήσης κατά τη διάρκεια εσωτερικών ελέγχων και ελέγχων ενοικιαστών.	Κατά το εσωτερικό χρονοδιάγραμμα και το χρονοδιάγραμμα ελέγχου ενοικιαστών

Πίνακας 12 Στόχοι για επικίνδυνα απόβλητα.

14.3 Επιτεύγματα

Δράσεις που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί:

Συμβάσεις με συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης για την ανακύκλωση επικίνδυνων αποβλήτων, όπως έλαια, μπαταρίες, ελαστικά, ηλεκτρονικός και ηλεκτρικός εξοπλισμός.

Εξοπλισμός για την αποθήκευση επικίνδυνων αποβλήτων για όλα τα αεροδρόμια της ομάδας Α. Στο πλαίσιο της συνολικής διαχείρισης των αποβλήτων η FG προχώρησε στην αγορά νέων δοχείων για την προσωρινή αποθήκευση επικίνδυνων αποβλήτων έως ότου αυτά αφαιρεθούν με ασφάλεια από τα αεροδρόμια και αποσταλούν προς ανακύκλωση.

Συγκεκριμένα έγινε προμήθεια κατάλληλων δοχείων για:

- Μεγάλες μπαταρίες και συσσωρευτές
- Χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια.

Για τα βαρέλια των ορυκτελαίων αγοράστηκαν κατάλληλες ελαιολεκάνες για την αποφυγή διαρροών των ελαίων στο έδαφος.

Ενημερωτικά αυτοκόλλητα τοποθετήθηκαν σε κάθε δοχείο προς ενημέρωση του προσωπικού για το περιεχόμενο και την επικινδυνότητά του.

Εικόνα 19: Βαρέλια για την αποθήκευση χρησιμοποιημένων ελαίων σε εσωτερικό χώρο. Τα χρησιμοποιημένα έλαια αποστέλλονται προς ανακύκλωση δια μέσω του αντίστοιχου Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης.

Εικόνα 20: Μεγάλες μπαταρίες έτοιμες να αποσταλούν για ανακύκλωση.

15 Συμπεράσματα

Η Έκθεση Περιβαλλοντικής Στρατηγικής 2019 δεν είναι μια συνήθης επιχειρηματική στρατηγική. Οι δεσμεύσεις, οι στόχοι και οι πρωτοβουλίες θα αποτελέσουν πρόκληση στο σχεδιασμό και την υλοποίηση.

Η **FG** θα παρακολουθεί και θα υποβάλλει ετήσιες εκθέσεις όσον αφορά την πρόοδο σε συνάρτηση με τους στόχους και τα διδάγματα που θα αντληθούν και θα επιδιώκει την τακτική ανατροφοδότηση με νέα δεδομένα σχετικά με το πώς θα επιτευχθούν καλύτερες πρακτικές.